

**T.C
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
REKREASYON YÖNETİMİ ANABİLİM DALI**

**SERBEST ZAMAN KURULUŞLARINDAN
YARARLANAN GENÇLERİN SOSYALLEŞME
DÜZEYLERİ VE İLETİŞİM BECERİLERİNİN
İNCELENMESİ**

MUSTAFA UYAR

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**DANIŞMAN
DOÇ. DR. MURAT ERDOĞDU**

KONYA-2018

**T.C
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
REKREASYON YÖNETİMİ ANABİLİM DALI**

**SERBEST ZAMAN KURULUŞLARINDAN
YARARLANAN GENÇLERİN SOSYALLEŞME
DÜZEYLERİ VE İLETİŞİM BECERİLERİNİN
İNCELENMESİ**

MUSTAFA UYAR

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**DANIŞMAN
DOÇ. DR. MURAT ERDOĞDU**

KONYA-2018

 KONYA	T.C. NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü	 NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ KONYA SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
--	---	---

YÜKSEK LİSANS TEZİ KABUL FORMU

Öğrencinin	Adı Soyadı	Mustafa UYAR
	Numarası	148117011004
	Ana Bilim / Bilim Dalı	Rekreasyon Yönetimi
	Programı	Yüksek Lisans
	Tez Danışmanı	Doç. Dr. Murat ERDOĞDU
	Tezin Adı	Serbest Zaman Kuruluşlarından Yararlanan Gençlerin Sosyalleşme Düzeyleri ve İletişim Becerilerinin İncelenmesi.

Yukarıda adı geçen öğrenci tarafından hazırlanan “Serbest Zaman Kuruluşlarından Yararlanan Gençlerin Sosyalleşme Düzeyleri ve İletişim Becerilerinin İncelenmesi” başlıklı bu çalışma .../.../.... tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oybirliği/oyçokluğu ile başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Sıra No	Danışman ve Üyeler		
	Unvanı	Adı ve Soyadı	İmza
1	Doç. Dr.	Murat ERDOĞDU	
2	Prof. Dr.	Erkan Faruk ŞİRİN	
3	Dr. Öğr. Üyesi	Murat KOÇYİĞİT	

 KONYA	T.C. NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü	 SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
---	--	---

BİLİMSEL ETİK SAYFASI

Öğrencinin	Adı Soyadı	Mustafa UYAR		
	Numarası	148117011004		
	Ana Bilim / Bilim Dalı	Rekreasyon Yönetimi		
	Programı	Tezli Yüksek Lisans	X	
		Doktora		
Tezin Adı	Serbest Zaman Kuruluşlarından Yararlanan Gençlerin Sosyalleşme Düzeyleri ve İletişim Becerilerinin İncelenmesi			

Bu tezin hazırlanmasında bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını bildiririm.

Mustafa UYAR

 KONYA	T.C. NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü	 SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
---	--	---

ÖZET

Öğrencinin	Adı Soyadı	Mustafa UYAR		
	Numarası	148117011004		
	Ana Bilim / Bilim Dalı	Rekreasyon Yönetimi		
	Programı	Tezli Yüksek Lisans	X	
		Doktora		
	Tez Danışmanı	Doç. Dr. Murat ERDOĞDU		
Tezin Adı	Serbest Zaman Kuruluşlarından Yararlanan Gençlerin Sosyalleşme Düzeyleri ve İletişim Becerilerinin İncelenmesi.			

Bu araştırma, serbest zaman kuruluşlarından yararlanan gençlerin sosyalleşme düzeyleri ve iletişim becerilerinin; yaş, cinsiyet eğitim düzeyi, ailenin aylık geliri, anne-baba mesleği, anne-baba eğitim düzeyi ve serbest zaman kuruluşlarını kullanma sıklığı gibi bazı değişkenleri açısından anlamlı farklılıklar taşıyıp taşımadığını belirlemeye yönelik betimsel nitelikli ilişkisel tarama modelinde yürütülmüştür. Araştırmanın evrenini, Konya Büyükşehir Belediyesi ve Merkez ilçelerinde aktif olarak hizmet sunan serbest zaman kuruluşları ve bu kuruluşlardan hizmet alan gençler (13-28 yaş) oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise; Tüm evrene ulaşmadaki maliyet ve zaman sınırlılıkları nedeni ile araştırmanın örneklemini, 01 Eylül – 30 Aralık 2017 tarihleri arasında bu kuruluşlardan düzenli olarak hizmet alan ve tesadüfi örneklem yoluyla seçilen 670 katılımcı oluşturmaktadır. Araştırmaya katılan Gençlerin demografik özelliklerine ilişkin bilgiler araştırmacı tarafından geliştirilen "Kişisel Bilgi Formu" kullanılarak elde edilmiştir. Gençlerin sosyalleşme düzeylerinin belirlenmesinde, Şahan (2007) tarafından geliştirilen "Sosyalleşme Boyutundan" yararlanılmıştır. İletişim becerisi düzeylerini belirlemek için ise Korkut (1996) tarafından geliştirilen "İletişim Becerilerini Değerlendirme Ölçeği" kullanılmıştır. Verilerin analizinde ise; Mann Whitney U testi, Kruskal Wallis H testi, Spearman's korelasyon analizi uygulanmıştır.

Araştırma bulgularında Gençlerin sosyalleşme düzeyleri tüm değişkenler açısından incelendiğinde anlamlı fark olmadığı genel olarak sosyalleşme düzeylerinde artış olduğu sonucuna varılmıştır. İletişim becerileri incelendiğinde ise kadınların iletişim becerilerinin erkeklerinkine göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. İletişim becerileri için yaş değişkenine göre 17-20, 21-24 ve 25-28 yaş grubunda yer alan gençlerin 13-16 yaş grubunda yer alan gençlere göre iletişim becerilerinin daha yüksek olduğu gözlenmiştir. Bu artışın Gençlerin eğitim düzeyleri arttıkça iletişim beceri düzeylerinde artış olduğu söylenebilir. Dolayısıyla serbest zaman kuruluşlarından yararlanan gençlerin sosyalleşme düzeyleri artarken iletişim becerilerinin de arttığı görülmektedir.

Anahtar kelimeler: Serbest Zaman, Gençler, Sosyalleşme, İletişim Becerisi

 KONYA	T.C. NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü	 SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
---	--	---

ABSTRACT

Author's	Name and Surname	Mustafa UYAR		
	Student Number	148117011004		
	Department	Recreation Management		
	Study Programme	Master's Degree (M.A.)	X	
		Doctoral Degree (Ph.D.)		
	Supervisor	Assoc. Prof. Dr. Murat ERDOĞDU		
Title of the Thesis/Dissertation	The Levels of Socialization of Young People Benefiting from Leisure Time Organizations and Investigation of Communication Skills.			

This study was conducted to investigate the level of socialization and communication skills of young people benefiting from free time organizations; it was conducted in a descriptive qualitative relational screening model to determine whether there were significant differences in terms of some variables such as age, gender education level, monthly income of the parents, parental occupation, parental education level and frequency of using free time organizations. The universe of the research, the free time organizations that actively serve in the Konya Metropolitan Municipality and Central Provinces, and the young people (13-28 years) receiving services from these establishments. The sample of the research is; The sample of the research on the reasons of cost and time limitations reaching the whole of the world is composed of 670 participants who were regularly served from these institutions between 01 September - 30 December 2017 and selected by chance sampling. Data on the demographic characteristics of the youth participating in the research were obtained using the "Personal Information Form" developed by the researcher. The "Social Dimension" developed by Şahan (2007) was used to determine the level of socialization of young people. The Communication Skills Evaluation Scale developed by Korkut (1996) was used to determine communication skill levels. In the analysis of the data; Mann Whitney U test, Kruskal Wallis H test, Spearman's correlation analysis were applied.

In the research findings, when the socialization levels of the youth were examined in terms of all variables, it was concluded that there was no significant difference and the level of socialization generally increased. When the communication skills are examined, it is determined that the communication skills of women are higher than that of men. According to the age variable for communication skills, the young people in the 17-20, 21-24 and 25-28 age groups were observed to have higher communication skills than the younger ones in the 13-16 age group. It can be said that this increase is the increase in the level of communication skills as the education level of the youth increases. Therefore, it is seen that the level of socialization of young people benefiting from free time establishments increases while communication skills increase.

Key words: Leisure Time, Youth, Socialization, Communication Skill

İÇİNDEKİLER

Yüksek Lisans Tezi Kabul Formu	i
Bilimsel Etik Sayfası	ii
Özet	iii
Abstract	iv
İçindekiler	v
Çizelgeler Listesi	viii
Önsöz	x
Giriş	1

BİRİNCİ BÖLÜM

ZAMAN BOŞ ZAMAN VE REKREASYON

1.1. Zaman	2
1.2. Boş Zaman	2
1.3. Boş Zaman Hakkı	3
1.4. Rekreasyon Kavramı	5
1.4.1. Rekreasyon Çeşitleri	6
1.4.1.1. Mekânsal Açıdan Rekreasyon	6
1.4.1.2. Katılımcıların Milliyetlerine Göre Rekreasyon	6
1.4.1.3. Bireyin Etkinliklere Katılma şekline göre Rekreasyon	7
1.4.1.4. Fonksiyonel Açıdan Rekreasyon	7
1.4.2. Rekreasyonun Özellikleri	8
1.4.3. Rekreasyon İhtiyacı ve Rekreasyonun Yararları	9
1.4.3.1. Fiziksel Yararları	9
1.4.3.2. Psikolojik Yararları	10
1.4.3.3. Toplumsal Yararları	11

İKİNCİ BÖLÜM

GENÇLİK VE SOSYALLEŞME

2.1. Gençlik Kavramı	12
2.1.2. Gençlik Dönemi ve Özellikleri	12
2.1.3. Gençliğin Sınıflandırılması	14
2.1.3.1. Kırsal Kesim Gençliği	15
2.1.3.2. Kentsel Kesim Gençliği	15
2.1.4. Ulusal Gençlik politikası	16
2.1.5. Gençlik Politikası Vizyonu ve Amaçları	16
2.2. Sosyalleşme Kavramı	17
2.3. Sosyalleşme Kuramları	18
2.3.1. Psikanalitik Kuramı	18

2.3.2. Kültürleştirme Kuramı	19
2.3.3. Öğrenme Kuramı	19
2.4. Sosyalleşme Kurumları	19
2.4.1. Aile	20
2.4.2. Okul	21
2.4.3. Akran Grupları	22
2.4.4. Kitle İletişim Araçları	23

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM İLETİŞİM

3.1. İletişim Kavramı	25
3.2. İletişim süreci ve Temel Öğeleri	26
3.2.1. Kaynak	27
3.2.2. İleti (Mesaj)	28
3.2.3. Kanal	28
3.2.4. Alıcı	29
3.2.5. Geribildirim	29
3.3. İletişimin Temel Amaçları	30
3.4. İletişim Becerisi	32
3.5. İletişim Türleri	33
3.5.1. Kitle İletişimi	33
3.5.2. Örgüt İletişimi	34
3.5.3. Kişi İçi İletişim	34
3.5.4. Kişilerarası İletişim	35

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

4.1. Araştırmanın Modeli	37
4.2. Evren ve Örneklem	38
4.3. Veri Toplama Araçları	38
4.3.1. Kişisel Bilgi Formu	38
4.3.2. Sosyalleşme Boyutu	38
4.3.2.1. Sosyalleşme Boyutunun Güvenirliği	39
4.3.3. İletişim Becerileri Değerlendirme Ölçeği	32
4.3.3.1. İletişim Becerileri Değerlendirme Ölçeğinin Geçerlilik ve Güvenirlik Çalışması	39
4.4. Verilerin Toplanması	40
4.5. Verilerin Analizi	40

BEŞİNCİ BÖLÜM

BULGULAR

5.1. Araştırmaya Katılan Gençlerin Demografik Özellikleri.....	42
5.2. Sosyalleşme Boyutu ve İletişim Becerileri Değerlendirme Ölçeğine Ait Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri.....	47
5.3 Sosyalleşme Boyutu ve İletişim Becerileri Değerlendirme Ölçeğine İlişkin Bulgular	47
5.3.1 Sosyalleşme Boyutuna İlişkin Bulgular.....	47
5.3.2. İletişim Becerileri Değerlendirme Ölçeğine İlişkin Bulgular.....	52
5.3.3. Sosyalleşme Boyutu Puanları ile İletişim Becerileri Değerlendirme Ölçeği Puanları Arasındaki İlişkiye İlişkin Bulgular.....	56
Tartışma Sonuç	57
Öneriler	63
Kaynakça	64
Ek-1 Bilimsel Anket Formu.....	71
Ek-2 Özgeçmiş.....	74

ÇİZELGELER LİSTESİ

Çizelge 5.1. Cinsiyet Değişkeni için Frekans ve Yüzde Değerleri.....	42
Çizelge 5.2. Yaş Değişkeni için Frekans ve Yüzde Değerleri.....	42
Çizelge 5.3. Eğitim Düzeyi Değişkeni için Frekans ve Yüzde Değerleri.....	43
Çizelge 5.4. Aylık Ortalama Gelir Değişkeni için Frekans ve Yüzde Değerleri.....	43
Çizelge 5.5. Anne Meslek Değişkeni için Frekans ve Yüzde Değerleri.....	44
Çizelge 5.6. Baba Meslek Değişkeni için Frekans ve Yüzde Değerleri	44
Çizelge 5.7. Anne Eğitim Düzeyi Değişkeni için Frekans ve Yüzde Değerleri	45
Çizelge 5.8. Baba Eğitim Düzeyi Değişkeni için Frekans ve Yüzde Değerleri	45
Çizelge 5.9. Gençlerin Serbest Zaman Kuruluşlarında Katıldıkları Etkinliklerin Öncelik Sıralaması ve Dağılımları.....	46
Çizelge 5.10. Gençlerin Serbest Zaman Kuruluşlarını Kullanım sıklığı için Frekans ve Yüzde Değerleri	46
Çizelge 5.11. Gençlerin Sosyalleşme Boyutu ve İletişim Becerileri Değerlendirme Ölçeğinden Aldıkları Puanların Aritmetik Ortalama Standart Sapma Minimum ve Maksimum Değerleri	47
Çizelge 5.12. Gençlerin Sosyalleşme Boyutu Puanlarının Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek İçin Yapılan Mann-Whitney U Testi Sonuçları	47
Çizelge 5.13. Gençlerin Sosyalleşme Boyutu Puanlarının Yaş Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek İçin Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları	48
Çizelge 5.14. Gençlerin Sosyalleşme Boyutu Puanlarının Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek İçin Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları	48
Çizelge 5.15. Gençlerin Sosyalleşme Boyutu Puanlarının Aylık Ortalama Gelir Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek İçin Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları	49
Çizelge 5.16. Gençlerin Sosyalleşme Boyutu Puanlarının Anne Meslek Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek İçin Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları	49
Çizelge 5.17. Gençlerin Sosyalleşme Boyutu Puanlarının Baba Meslek Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek İçin Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları	50
Çizelge 5.18. Gençlerin Sosyalleşme Boyutu Puanlarının Anne Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek İçin Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları	50
Çizelge 5.19. Gençlerin Sosyalleşme Boyutu Puanlarının Baba Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek İçin Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları	51

Çizelge 5.20. Gençlerin Sosyalleşme Boyutu Puanlarının Serbest Zaman Kuruluşlarını Kullanım sıklığı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek İçin Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları	51
Çizelge 5.21. Gençlerin İletişim Becerileri Değerlendirme Ölçeği Puanlarının Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek İçin Yapılan Mann-Whitney U Testi Sonuçları	52
Çizelge 5.22. Gençlerin İletişim Becerileri Değerlendirme Ölçeği Puanlarının Yaş Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek İçin Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları	52
Çizelge 5.23. Gençlerin İletişim Becerileri Değerlendirme Ölçeği Puanlarının Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek İçin Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları	53
Çizelge 5.24. Gençlerin İletişim Becerileri Değerlendirme Ölçeği Puanlarının Aylık Ortalama Gelir Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek İçin Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları	53
Çizelge 5.25. Gençlerin İletişim Becerileri Değerlendirme Ölçeği Puanlarının Anne Meslek Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek İçin Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları	54
Çizelge 5.26. Gençlerin İletişim Becerileri Değerlendirme Ölçeği Puanlarının Baba Meslek Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek İçin Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları	54
Çizelge 5.27. Gençlerin İletişim Becerileri Değerlendirme Ölçeği Puanlarının Anne Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek İçin Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları	55
Çizelge 5.28. Gençlerin İletişim Becerileri Değerlendirme Ölçeği Puanlarının Baba Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek İçin Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları	55
Çizelge 5.29. Gençlerin İletişim Becerileri Değerlendirme Ölçeği Puanlarının Serbest Zaman Kuruluşlarını Kullanım sıklığı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek İçin Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları	56
Çizelge 5.30. Gençlerin Sosyalleşme Boyutu Puanları ile İletişim Becerileri Değerlendirme Ölçeği Puanları Arasındaki İlişkiye Ait Bulgular	56

ÖNSÖZ

Bu çalışmanın hazırlık aşamasından itibaren gerek bilimsel gerekse insani olarak desteklerini hiçbir zaman esirgemeyen, akademik anlamda eğitimden fazlasını vererek yol gösteren ve bu yolda beni daima cesaretlendiren değerli danışmanım Doç. Dr. Murat EDOĞDU'ya bilgi, birikim ve tecrübeleriyle destek olan hocalarım, Prof. Dr. Erkan Faruk ŞİRİN'e ve Dr. Öğr. Üyesi Murat KOÇYİĞİT' e ayrıca çalışmama katılan ve destek veren tüm genç kardeşlerime teşekkürlerimi sunarım.

Yüksek lisans eğitimim boyunca, maddi ve manevi desteklerini hiçbir zaman esirgemeyen ve daima yanımda olan kıymetli eşim ve biricik oğluma sonsuz teşekkür ederim.

Mustafa UYAR

GİRİŞ

Gençlik dönemi, insan yaşamının hem bedensel, hem de zihinsel bakımından en hareketli ve değişken dönemini oluşturur. Çocukluk döneminde oluşan temel kişilik özellikleri yeni kazanılan zihinsel ve ruhsal yetenekler ve dünya görüşü ışığında tekrar ele alınıp değerlendirildiği bir dönemdir. Bu nedenle bu dönem, genç bireyler için ruhsal, fiziksel, sosyal ve kültürel açıdan oldukça çalkantılı bir gelişim dönemidir. Bu dönemde bireyler kendi gelişimini tamamlamaya, kimlik kazanmaya ve yetişkin olmaya hazırlanırken toplumda daha etkin bireyler olabilmelerini iletişim ve sosyalleşme anlamında ki davranışlarının çeşitli etkinliklerle giderilmesi gerekmektedir (Yurtsever, 2011: 4).

Bu bağlamda insanoğlunun geçmiş yıllardan bugüne kadar, yaşam koşullarında ve hayat seviyesinin yükselmesinde farklılaşmayan üç temel öge bulunmaktadır. Bunlardan birincisi iş hayatı, ikincisi uyuma, sonuncusu da diğer önemli ihtiyaçlar olarak belirlenmiştir. Bu unsurlardan geriye kalan zaman “serbest zaman” olarak belirtilmektedir. İnsan hayatındaki serbest zamanın, fiziksel ve sosyoekonomik değerlendirilmesi ise rekreasyon etkinlikleridir (Sevil, 2012: 5). Rekreasyon katılımcının fiziksel, psikolojik, manevi veya zihinsel olarak yeniden yaratılmasını, yenilenmesini, zenginleştirilmesini, yaşam tecrübesini ve rutinlerin üstesinden gelebilmesini ifade etmektedir (Yüncü ve Diğ., 2013: 11).

İnsanlar materyal ve düşünsel yaşamlarını her gün sürdürmek için birbirleriyle sosyal ilişki içerisine girerler. Bu ilişkiyi de gerçekleştirmek ancak iletişimle mümkündür. İletişim olmadan etkileşim dolayısıyla ilişki de olmaz. Bu bağlamda ilişkilerin en küçük birimi iletişimdir. Bu nedenle iletişim insanların toplumda sosyal olarak yer alabilmeleri için oldukça önemlidir (Yetim,2012: 15).

Yapılan bu çalışmanın birinci bölümünde zaman, boş zaman ve rekreasyon kavramları incelenmiş, boş zaman hakkı, rekreasyon çeşitleri, rekreasyon etkinliklerine katılımın faydaları ve rekreasyonun özellikleri işlenmiştir. İkinci bölümünde ise gençlik ve sosyalleşmeye yer verilmiştir. Üçüncü bölümde ise iletişim, iletişim süreci ve amaçları özetle değerlendirilmiştir.

BİRİNCİ BÖLÜM

ZAMAN BOŞ ZAMAN VE REKREASYON

1.1 Zaman

Kelime anlamı olarak zaman: bir iş veya oluşumun içinde geçtiği, geçeceği veya geçmekte olduğu süre veya vakittir. Zaman: ödünç alınamayan kiralanamayan, satın alınamayan, çoğaltılamayan, depolanamayan, tasarruf edilemeyen, kullanılarak tüketilen, iyi değerlendirilmediği takdirde boşa geçirilerek kaybedilen özelliklere sahiptir. Zamanı kullanım şekline göre dört ana grupta incelemek mümkündür (Hazar, 2014: 15).

- **Çalışma zamanı:** Kazanç sağlama amacına yönelik iş, fazla mesai, ikinci iş veya ek iş için kullanılan zamandır.

- **Çalışmayla ilgili etkinliklere ayrılan zaman:** İşle ilgili hazırlık işe gidiş ve geliş, normal mesai dışı yapılması gereken mesleki uğraşlar için kullanılan zamandır.

- **Yaşamı sürdürmeye yönelik zorunlu etkinlikler için kullanılan zaman:** Yeme, içme uyuma gibi fizyolojik ihtiyaçlar: yemek yapmak, ev temizliği, vücut bakımı vb. bireyin zorunlu ihtiyaçları için kullandığı zamandır.

- **Boş zaman:** İnsanların çalışma ve fizyolojik ihtiyaçlarının karşılanması dışındaki bireyin özgür olduğu zamandır. Bu tanımlar çoğaltılabilir fakat boş zaman kavramı geniş bir dilimi ifade ettiği için farklı bir başlıkta incelemek de mümkün olacaktır (Hazar, 2014: 15).

1.2. Boş Zaman

Rekreasyona ilişkin yapılacak olan çalışmalarda öncelikli olarak ele alınması gereken noktaların en temel ögesi şüphesiz boş zaman kavramı gözükmektedir. Çünkü, rekreasyon her şeyden önce boş zamanı olan bireylerin, boş zamanlarını etkili ve verimli kullandıkları etkinliklerle ilgilidir (Karaküçük, 2014: 23).

Boş zaman: İnsanın kendi öz iradesi ile istekleri doğrultusunda, kişinin çalışmadığı, yaşamı ikamesi ve biçimsel görevleri dışında kalan ve kendi isteği

doğrultusunda harcayabileceği zamandır. Boş zaman çalışma dışı zaman insanın işinden arta kalan özgür zamanda yer alan ve kişinin her türlü bağımlılıktan kurtularak, özgürce kullanacağı zaman dilimini anlatır (Kılbaş, 2010: 04).

Boş zaman, hayatın gerekliliklerinin yerine getirildikten sonra arta kalan, insanın kendisinin rahatlıkla kullanabileceği zamandır. Boş zaman; çalışma yaşamını var olanın dışında tutarak bireyi dinç tutarak ve ona hayat veren güçlere ulaşabilme kapasitesidir (Karaküçük, 2014: 23).

Aynı zamanda boş zaman, insanın kendi istekleri doğrultusunda seçtiği, katıldığı etkinlikler ve başkaları için tüm zorluklardan kurtulduğu ve kişinin kesin olarak bağımsız ve özgür olduğu, zorlama duygusunun en aza indiği bireyin kendi yargı ve seçimine göre kullandığı isteğe bağlı bir zaman parçasıdır (Karaküçük, 2014: 32).

1.3.Boş Zaman Hakkı

Boş zaman çağımızın başlarından itibaren insanlar için bir savurganlık ve tembellik olarak görülmekteydi. Zamanla günümüzde evrensel bir insan hakkı olarak değerlendirilmeye başlandı, bununla birlikte toplumdaki, değişimlere uygun olarak boş zamanların verimli kullanılmasında çeşitli değişim ve dönüşümler meydana geldi (Karaküçük, 2014: 44).

Sınıf ayrımı gözetilen orta çağ toplumlarından itibaren boş zamanların, soylular için var olduğu ve bu zamanlarda çeşitli spor, sanat ve eğlence türleriyle meşgul oldukları ve bunu kendileri için bir hak, halk için ise boş zamanların söz konusu bile olmadığı bilinmektedir (Karaküçük, 2014: 44).

Artık çağımızda, başta sanayileşmiş ülkeler olmak üzere diğer gelişmekte olan ve geleneksel toplumlarda boş zaman bilincinin geliştiği görülmektedir. Öncelikle çalışan kesimin daha fazla boş zamana ve bu zamanlarını özgürce kullanmak istedikleri bilinmektedir. İnsanlar gelişen teknoloji imkanları ile daha çok üretimin kendilerine sağladığı zamanın artmasını ve bu zamanın etkinliklerle

geliştirilmesini istemektedir. Öncelikle çalışanların boş zaman hakkını teslim eden çalışmalar, ücretli izin hakkının yer aldığı bazı yazılı hukuk ve mevzuatlardır (Karaküçük, 2014: 45).

Bu konudaki ilk toplantı 1920'lerde gerçekleştirilmiş 1930'lu yıllarda uluslararası çalışma örgütü ve birleşmiş milletler topluluğunun gündemine alınmıştır. 1936 da birçok Avrupa ülkesi, ücretli izin konusunda yasalarını çıkartmış ve uygulamalarını başlatmış duruma gelmiştir. Boş zamanın bir hak olarak elde edilmesi ve daha geniş bir alana yayılarak tüm alanları kapsar hale getirilmesi işçiler açısından başta örgütlü bulunan sendikaların, yerel yönetimlerin görevleri ve hükümet politikalarının savundukları konular arasında yer alması gerekir. Bireylerin boş zaman hakkı, İnsan Hakları Evrensel Bildirisinin 24. Maddesinde şu şekilde belirtmektedir: **Herkesin dinlenmeye, boş zaman, özellikle iş saatlerinin makul ölçüde sınıflandırılmasına ve belli dönemlerde ücretli tatillere hakkı vardır.** T.C Anayasa'sının (1982) 17'nci maddesinde: **Herkes yaşama, maddi manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir** diyerek temel yaşama hakkının dokunulmazlığı sağlanmaktadır 50'nci madde ise çalışma şartları ve dinlenme hakkını garanti altına almaktadır (Karaküçük, 2014: 46).

Ayrıca 2547 sayılı yüksek öğretim kanununun 47'nci maddesi Yükseköğretim kurumları YÖK'ün yapacağı plan ve programlar çerçevesinde öğrencilerin, ruh ve beden sağlığını korumaya, boş zamanı değerlendirmeye beslenme, çalışma, dinlenme gibi sosyal ihtiyaçlarını karşılamaya ve bu amaçla bütçe imkânları nispetinde kütüphaneler, sağlık merkezleri, öğrenci kantinleri ve lokantalar açmak, sinema, tiyatro ve toplantı salonları, spor salonu ve saha ve kamp yerleri sağlamak ve bu mekânları öğrencilerin en verimli biçimde kullanımlarına sunmak ve onların güvenlikleri noktasında gerekli önlemleri almakla sorumludur. diyerek ülkemizde önemli bir potansiyel olan üniversite öğrencilerinin bu haklarının yasal güvence altına almıştır (www.yok.gov.tr, 2018).

1.4.Rekreasyon Kavramı

İnsanlar çeşitli büyüklük ve zamanlarda ortaya çıkan zamanlarından: uzaklaşmak, dinlenmek, hava değişimi, gezme-görme sağlık, beraber olma, heyecan duyma farklı yaşantılar elde etme gibi pek çok amaçla, ev dışında veya ev içinde, açık veya kapalı alanlarda ya da aktif-pasif şekillerde kent içinde veya kırsal alanlarda etkinliklere katılmaktadırlar. Rekreasyon insanların boş zamanlarında yaptıkları ve gönüllü olarak katıldıkları etkinlikleri ifade etmektedir. Rekreasyon: Latince recreatio kelimesinden gelmektedir. Genel anlamda insanın yenilenmesini, yeniden yaratılmasını veya yeniden yapılanması anlamına gelmektedir. Günümüzde Türkçe karşılığında ise kapsamlı bir şekilde serbest zamanları en iyi şekilde ve verimli değerlendirme olarak bilinmektedir. Diğer bir ifade ile bireylerin ya da çeşitli grupların serbest zamanlarında dinlendirici ve eğlendirici etkinliklere gönüllü ve kendi seçimleriyle katıldıkları etkinliklerin adıdır (Yüncü ve Diğ, 2013: 10).

Modern anlamda çeşitli bilgiler topluluğu olan sosyal bir kurumdur, profesyonel ve gönüllü bir çalışma alanı olan rekreasyon, Kişi için pek çok önemli ihtiyacını karşılayan, işten bağımsız kendi içinde değerli olan insanın kendisini, dolu ve mutlu hissettiği bir yaşam aracıdır. Rekreasyon, günümüzde birçok anlamın yüklendiği ve kapsamına çok çeşitli aktivitelerin alındığı sıkça söylenen bir kavramdır (Karaküçük, 2014: 57). Rekreasyon pasif ve aktif veya ferdi olarak sporlara, kültürel fonksiyonlara, tabiat veya insan tarihinin değerlendirilmesine gezilere, eğlencelere, zevk veren olaylara, resmi olmayan eğitime katılmayı içerir (Hacıoğlu, 2015: 30).

Rekreasyon insanın doğasına uygun ve uygulamaktan haz duyacağı bir etkinlik içerisinde bulunması ile sıradanlaşan ve aynı rutini tekrar edencesine "iş-ev" arasında yaşadığı hayatı bir taraf bırakarak, bu zorunlu hallerden ayrı olarak ruhsal ve zihinsel dinlenmeyi gerçekleştirerek diğer insanlarla sosyal yaşam içerisinde yer almasıdır (Gül, 2014: 10).

Temel kavramıyla rekreasyon, bireylerin serbest zamanlarında eğlenceli ve yetinme duyguları ile istekli ve özgür olarak etkinliklere katılımı olarak

belirtilmektedir. Rekreasyon insanların boş zamanları boyunca tam bir arzu ile katılma sırasında veya daha sonra tatmin duydukları faaliyetlerdir. Rekreasyon insanların boş zamanlarında katıldıkları zorunlu çalışma alanlarındaki etkinliklerden bağımsız olarak kişinin boş zamanını hiçbir baskı altında kalmadan dilediği gibi kullandığı ve ruhsal kapasitesine yönelik olarak zorunlu faaliyetlere karşı fiziksel gücünü sağlamlaştırmak için özgürce seçtiği, fiziksel ve sosyal çevrenin değişmesi anlamına gelen faaliyetler olarak da tanımlanabilir (Karaküçük, 2014: 60).

1.4.1 Rekreasyon Çeşitleri

Rekreasyon çeşitlerinde birtakım alanlarda sınıflandırmalar mevcuttur. Bunların belirlenmesinde hedef amaç, fonksiyon mekân, vb. kriterler rol oynamaktadır. Bazı rekreasyon etkinlikleri birden çok alana girmektedir. Örneğin; “ev rekreasyonu, pasif rekreasyon ve kültürel rekreasyon,” denildiğinde ilk akla gelen televizyon izlemektir. Diğer bir örnek golf ve kayak gibi etkinlikleri hem “açık alan rekreasyonu” hem de “sportif rekreasyon” grubunda yer almaktadır (Hazar, 2014: 28).

1.4.1.1 Mekânsal Açısından Rekreasyon

Boş zamanların değerlendirildiği mekân açısından rekreasyon çeşitleri açık alan rekreasyonu , kapalı alan rekreasyonu olarak iki grupta incelenir.

-Açık Alan Rekreasyonu: Açık alan rekreasyonu açık alanda gerçekleştirilen her türlü etkinliklerdir. Bu etkinliklerden bazıları: sportif etkinlikler; kayak, tırmanma, tenis, golf, futbol, basketbol vb.)

-Kapalı Alan Rekreasyonu: Kapalı alan rekreasyonu toplumun kullanımına ayrılmış kapalı alanlardaki ve evlerdeki boş zamanı değerlendirme etkinlikleridir. Bunlar; gençlik kulüpleri, spor merkezleri, kongreler, kutlamalar, buz pateni, sauna, kaplıca, el sanatları, satranç, tavla vb (Hazar, 2014: 29).

1.4.1.2 Katılımcıların Milliyetlerine Göre Rekreasyon: Katılımcıların milliyetlerine göre rekreasyon ulusal ve uluslararası olmak üzere iki grupta incelenir.

-Ulusal Rekreasyon: Ülke sınırları içindeki kişi kurum ve kuruluşların katıldıkları etkinliklerdir.

-Uluslararası Rekreasyon: Ülke içinde ve ülke sınırları dışındaki kişi ve kuruluşların katıldıkları etkinliklerdir. Örneğin ulusal film festivalleri, uluslararası sergiler, kongreler vb.

1.4.1.3 Bireyin Etkinliklere Katılma şekline göre Rekreasyon: Bireyin etkinliklere izleyici veya rol olarak katılmalarına göre aktif ve pasif olarak ikiye ayrılır.

-Aktif Rekreasyon: İnsanların etkinliğin içine rol aldıkları etkinlikler.

-Pasif Rekreasyon: Bireyin içine rol almadığı sadece izleyici olduğu etkinlikler.

1.4.1.4 Fonksiyonel Açıdan Rekreasyon

-Ticari Rekreasyon: İnsanların ücret karşılığında katıldıkları etkinlikler. Bunlar; At yarışları, talih oyunları, rafting, yabancı dil kursları vb.

-Estetik Rekreasyon: Genellikle yüksek eğitim ve kültür düzeyindeki insanların katıldıkları etkinlikler. Sanat etkinliklerini izlemek, ünlü müzik yapıtlarını dinlemek.

-Sosyal Rekreasyon: Sosyal ilişkiler kurma veya sosyal ilişkileri kuvvetlendirme etkinlikleri. Bunlar kutlama partileri, yemekli toplantılar, arkadaş akraba ziyaretleri.

-Sağlık Rekreasyonu: Sağlığı koruyucu tedavi edici etkinliklerdir. Bunlar termal, yaylacılık, sauna ve sportif etkinliklerdir.

-Turistik Rekreasyon: Turistik boş zaman diliminde gerçekleştirilen etkinliklerdir. Örneğin turistik amaçlarla kongrelere katılma, turlarla seyahat etme vb. (Hazar, 2014: 30)

1.4.2.Rekreasyonun Özellikleri

Rekreasyonun özellikleri çok çeşitlilik göstermektedir. Kişilerin etkinliklere katılım şekillerine, istek ve arzularına, amaç ve hedeflerine daha birçok faktöre göre ve değişik anlayışlar sergileyebilmeleri konusunda, ortak bir noktaya ulaşmak için farklı zorlukları ve özellikleri bulunmaktadır. Ancak rekreasyonun birçok araştırmacı ve diğerleri tarafından kabul edilebilen bazı temel özelliklerinden bahsetmek mümkündür. Bunlar rekreasyonu, diğer faaliyetlerden ve kavramlardan ayıran temel özelliklerdir.

- ✓ Rekreasyon etkinliklerine katılım tercihi konusunda gönüllülük esas olmalıdır.
- ✓ Özgürlük hissi verir.
- ✓ Faaliyetlere devam ve iştirak etme zorunluluğu bulunmamalıdır.
- ✓ Rekreasyon boş zamanda yapılır.
- ✓ Her yaştaki ve cinsteki insanların faaliyetlere katılımlarına imkan verir.
- ✓ Rekreasyon faaliyetlerinde “ inisiyatif ” kişinin kendisine bırakılmalıdır.
- ✓ Rekreasyonel faaliyetler, her türlü açık veya kapalı alanlar ile her mevsim ve iklim şartlarında uygulanabilmektedir.
- ✓ Rekreasyon bir faaliyeti gerektirir.
- ✓ Rekreasyon etkinlikleri çok çeşitlilik arz eder.
- ✓ Rekreasyon haz ve neşe sağlayan bir faaliyettir.
- ✓ Rekreasyon evrensel olarak uygulanmaktadır.
- ✓ Rekreasyon bireyin kendini ifade edebilmesi ve yaratıcı olabilmesine imkan sağlayıcı faaliyetler içermelidir.
- ✓ Rekreasyonun faaliyetlerinin her katılımcıya göre bir amacı vardır.
- ✓ Rekreasyonel faaliyetlerin bireye kişisel ve toplumsal özellikler kazandırması beklenir.
- ✓ Rekreasyon, toplumun gelenek ve göreneklerine, törelerine, ahlaki ve manevi değerlerine uygun olmalıdır (Karaküçük, 2014: 67).

1.4.3 Rekreasyon İhtiyacı ve Rekreasyonun Yararları

Rekreasyon tüm toplumlar için gerekli olan bir ihtiyaçtır. Geçmişten günümüze kadar tarihin her safhasında ve döneminde dünyanın her noktasında insanlar kendilerini yenilemek ve serbest zamanını etkili ve verimli kullanabilmek için rekreatif etkinliklere ihtiyaç duymuşlardır. Rekreatif etkinliklere sıklıkla katılım gösteren insanlarla, bu etkinliklerden mahrum kalan bileyler arasında, zindelik bakımından, toplum düzenine ve yasalara karşı tutum yönünden önemli farklılıklar görülmektedir. Rekreatif etkinlikler kişilerin yaşam kalitesini yükselten ve yaşama değer kazandıran etkinliklerdir. Bu bakımdan dünyanın her yerinde insanlar fiziksel, ruhsal ve toplumsal yararları nedeniyle rekreatif faaliyetlere katılmaktadırlar. İnsan ömrünün gittikçe uzaması, farklılaşan hayat koşulları ve bu koşulların insanoğlunun üzerinde kurduğu gerginlik rekreasyon alanlarında hafifletilmektedir. Özellikle büyük kentlerde yaşamını sürdüren insanların fiziksel ve psikolojik sağlıkları bozulmaktadır. Rekreasyon etkinlikleri, insanların gündelik hayatlarındaki baskılardan uzaklaşmalarına, birbirleriyle ve çevrelerindeki kişilerle olan ilişkilerini düzenlemelerine destek olmaktadır. Rekreasyon isteği sosyal statüye eş olarak farklılıklar gösterse de, rekreatif etkinliklere duyulan ihtiyacın nedenleri, diğer bir anlatımla rekreasyonun yararları şu başlıklar altında toplanabilir (Sevil ve Diğ, 2012: 14).

1.4.3.1 Fiziksel Yararları

Teknolojik gelişmelere paralel olarak artan makineleşme ile beraber bunların kullanımının da bir yaygınlık da meydana gelmiştir. Makineleşmenin artması ile beraber insanlarda bir hareket azlığı görülmektedir. Bu hareketsizlik beraberinde birçok hastalığı da getirmektedir. Bunlardan uzaklaşmanın en etkili yolu fiziksel aktivitelere yönelmektir. Serbest zaman etkinliklerinden biri olan spor, dans, açık ve kapalı alan eğlenceleri, insanların fiziksel sağlıkları için önemli ve geciktirilemeyecek bir unsurdur. Rekreasyon alanında yapılmış olan birçok çalışma programlı ve bir uzman eşliğinde yapılan fiziksel etkinlikler kalp ve dolaşım sistemi rahatsızlıkları, şişmanlık, kolesterol, çeşitli kas ve eklem rahatsızlıkları yüksek tansiyon, ve hareketsizliğe dayalı birçok rahatsızlığı önlemede etkili olduğu

bilinmektedir. Fiziksel aktivite ile sağlığımızı korumak bilimsel olarak bir gerçektir (Tel, 2007: 35-37).

1.4.3.2 Psikolojik Yararları

Sağlık denilince genel olarak aklımıza gelen ilk beden sağlığımızdır. Halbuki sağlığın bir bütün olarak ele alınması gerekir ve ruh sağlığımızın da beden sağlığımız kadar önem arz ettiği bilinmelidir. Fakat günümüzde, çalışma hayatımızda, okul, aile iş yaşamı ve insanlarla ilişkiler daha birçok alandaki çalışmalarımız ruh sağlığımız ve sinir sistemimiz üzerinde olumsuzluklara zemin hazırlamaktadır (Sevil ve Diğ, 2012: 14). Bu gibi olumsuz etkilerden uzaklaşmak için insanlar başka bir ortam içerisine girip moral kazanmak isterler. Bu ortam onlar için dinlenmek, eğlenmek, değişim yaratacak ve kendilerini tazeleyecek serbest zaman etkinlikleridir (Karaküçük, 2014: 94).

Rekreasyonun insanlara sağlayacağı psikolojik yararlar şu şekilde sıralanabilir.

- ✓ Kişinin kendini tanınması ve kimliğini tanımlayabilmesine katkıda bulunur.
- ✓ Doğal ve kırsal alanların havası insanın psikolojik sıkıntılarını gidermesine yardımcı olur.
- ✓ Rekreasyon etkinlikleri insana moral vererek onun mutlu olmasını sağlar ayrıca kişide bir doygunluk hissi yaratır. Birçok insan için rekreasyon faaliyetlerine katılmak onların konumunu yükseltir.
- ✓ İnsanın gelişimine ve karakterine yön verir.
- ✓ Bireyin çeşitli suçlara eğilimlerini azaltır.
- ✓ İnsanın retkenlik gücünü geliştirmesine yardımcı olur.
- ✓ Entelektüel hayatı geliştirir.
- ✓ Kişisel beceri ve yeteneğin gelişmesini sağlar.
- ✓ çalışma başarısı ve iş verimini yükseltir.
- ✓ Gruplar halinde yapılan rekreatif etkinlikler insanların yalnızlıklarını giderir.
- ✓ Rekreatif etkinliklerin grup aktivitesi olarak yapılması, bireyin dışa dönük kişiliğinin gelişimine imkn sunarak sosyalleşmesini sağlar (Sevil ve Diğ, 2012: 14).

1.4.3.3 Toplumsal Yararları

Dünyada hızla değişen teknolojik gelişmeler toplumların yaşam standartlarında kolaylıklar sağlarken bir yandan da gözle görülür derecede refah seviyesini de önemli ölçüde yükseltmektedir. Fakat gelişen teknoloji insanların yalnız olmalarına ve içe kapanmalarına sebep olmaktadır. Bununla birlikte çeşitli dönemler de yaşanan ekonomik problemler, dil, din ırk, eğitim, kültür vb. farklılıklar insanları giderek birbirinden uzaklaştırmaktadır. Oysaki insan doğası gereği sosyal bir varlıktır ve insanların ihtiyaçları yalnızca bedensel ihtiyaçlarla sınırlı değildir. Aynı zamanda toplumsal ihtiyaçlardan da oluşmaktadır (Sevil ve Diğ, 2012: 4). Serbest zaman etkinlikleri de sosyalleşme için bir hizmet aşamasıdır. Sosyalleşme sürecinde aile ve arkadaş çevresi çok önemli araçlardır. Grup faaliyetlerinde katılımcılar sosyal ihtiyaçlarını karşılar veya ortamları hazırlar. Bu kişide bir tatmin yaratır ve kendini tanımasına yardımcı olur. Kişi serbest zaman programlarına katılarak kendisi için ikinci bir kimlik oluşturma sürecine de girebilir. Birçok insan için serbest zaman etkinliklerine katılmak, onların sosyal statüsünü yükseltir (Kılbaş, 2010: 41). Diğer taraftan rekreasyon etkinlikleri bireylerin toplumsal ilişkiler yönünden kendilerini geliştirmelerine katkıda bulunmaktadır. Bireyler bu sayede yeni insanlar tanıyabilmekte, akraba ilişkilerini geliştirmekte, aileyi bir arada tutmayı sağlamakta, yabancılaşma, kimsesizlik ve sosyal olmayan eylemleri azaltmaktadır (Yüncü ve Diğ, 2013: 18).

İKİNCİ BÖLÜM

GENÇLİK VE SOSYALLEŞME

2.1 Gençlik

Gençlik “Dünya Sağlık Örgütü tarafından 10-19 yaş grubu “ergen”, 15-24 yaş grubu ise “genç” olarak tanımlanmaktadır. Ergenlik ve gençlik dönemlerine ait yaşların kesişmesi nedeniyle de 10-24 yaş grubu “genç insanlar” olarak değerlendirilmektedir” (Karabey ve Müftüoğlu, 2006: 9).

Gençlik konusu ele alınırken biyolojik etkenlere göre ele alınmış olsa da sosyolojik açıdan toplumda varoluş, hal hareket ve vaziyetleri bakımından ele alınması gerekir. Gençlik, içinde bulunduğu dönem olarak toplumların gelenek ve görenekleri, kültürleri, sosyo-ekonomik gelişimlerine göre de çeşitli tanımları yapılır. Dolayısıyla, öznellik içeren gençlik tanımlamaları için tüm dünyada kabul edilmiş yaş aralığı olarak belirlenmiş tanımlamalardan söz edilememektedir. Bu açıdan ülkemizin sahip olduğu imkânlar göz önünde bulundurularak gençlik politikalarımızın hedef noktası 14-29 yaş aralığında bulunan genç bireyler olarak kabul edilmektedir. Gençlerin yaş, cinsiyet, ekonomik, sosyal, ailevi ve kültürel durumları, eğitim düzeyleri, yaşadıkları yerler vb. hususlar göz önünde bulundurularak, gençlerle uygun iletişim kanallarının kurulması, kamu politikalarının oluşturulmasında büyük öneme sahiptir (www.gsb.gov.tr, 2018).

Diğer yandan Gençlik Çağını Unesco 15-25 yaş aralığında, Birleşmiş Milletler Teşkilatı ise 12-25 yaş aralığında tanımlar. Yine Unesco’nun farklı bir tanımında genç, eğitim gören ve yaşamını idame ettirmek için çalışmayan, kendine ait konutu bulunmayan kişidir; büyük hayal gücüne sahip, korkusuzluğun çekingenliğe, macera isteğinin rahata üstün geldiği insandır (Armağan, 2004: 6).

2.1.2 Gençlik Dönemi ve Özellikleri

Ergenlik dönemi kızlarda ortalama 12-13 erkeklerde ise 13-14 yaşlarında başlamaktadır. Bu dönemlerde gençlerde fiziksel olarak birtakım değişim ve gelişimler meydana gelmektedir. Bu dönemin hemen ardından ergenlik dönemi

gelmektedir. Bu dönem bayanlarda 18, erkeklerde ise 21 yaşına kadar devam eder. Bu evrede boy ve kilo artışının yanı sıra iskelet yapısı ve iç organlar hızlı bir gelişim göstermekte yağ dokusu artarak buna paralel olarak kas dokusu da gelişim göstermektedir. Bu gelişim dönemimde öncelikle eller ve ayaklar hızlı bir şekilde büyümekte, sonra önkol ve bacaklar daha sonra üst kol ve uyrıklar uzamaktadır. Bu sebeple bu dönemde gençlerde bazı sorunlar görülmektedir. Boylamasına ve enine büyümenin hızlanması görülmektedir. Ayrıca göğüs kemikleri basenler, omuzlar büyümektedir. Yüz kemikleri hızla olgunlaşmakta, çene uzamakta, burun büyümekte ve postur şeklini bulmaktadır. İnsanın fiziki yapısında görülen bazı değişimler içe kapanıklık dönemlerinde hareketsiz kalan bazı sezgilerin yeniden hareketlenmesine neden olmaktadır. Bu sebeple hassaten cinsel sezgilerden kaynaklı problemler tekrar meydana gelmektedir. Bu süreçte gençler üzerinde birtakım cinsel duygular gelişmekte ve bununla birlikte sosyal sıkıntılardan dolayı genç üzerinde cinsel tatmin eğilimleri görülmektedir (Alisinanoğlu, 2002: 62).

Gençler bünyelerinde meydana gelen fiziki ve sezgisel durumların nedenleri öğrenmek isteyebilirler. Bu dönemde karşı cinsten ilgi ve alaka gördükleri gibi dünyanın ve toplumun gidişatı hakkında da merakları artmaktadır. Bu süreçte genç ruh dünyasında birtakım dağınıklık yaşamaktadır. Bu aşamada yalnız yaşamaktan hoşlanan genç aynı zamanda yetişkin bireylerle de diyalog kurarak, toplumsal ve sosyolojik içerikli gruplara üye olmak istemektedir. Geçeğe mutlulukla bakarak yaşadığı ortamdaki kötümser duygulardan sıyrılmaktadır. Kişiliğin gelişimi devam eden bir süreç olmakla beraber bu dönemde kişilik daha çok önem arz etmektedir.

Bu zaman diliminde “ben kimim” sorusuna cevap aramakta bununla birlikte meslek seçimi, karşı cinse duyulan ilgi gibi çeşitli problemlerle karşı karşıya kalınmaktadır. Bu zaman dilimini başarıyla atlatan kişiler kimlik duygusu edinebilmekte, başarıyla atlatamayanlar ise rol karmaşasına düşmektedirler. Bu dönemde arkadaş grubuna yönelen genç, arkadaşlarında da kendisindeki fiziksel değişikliklerin olup olmadığını araştırmaktadır. Gençler bu dönemde yetişkinler gibi düşünebilme özelliklerini kazanmakta ve duygusal düşünmeye başlamaktadırlar. Zihinsel İşlemler yapabilmekte, hipotezler geliştirebilmektedirler. Genç herkesin ona

baktığını, onu izlediğini düşünmektedir. Bu “ergen benmerkezciliğidir. Ergen benmerkezciliği çocuk benmerkezciliğinden farklıdır. Çünkü genç başkalarının bakış açısını alabilmeye başlamıştır. Bu dönemde gencin her iki cinsiyetteki yaşlılarıyla olgun ilişkiler kurabilmesi, cinsel rolünü gerçekleştirebilmesi, fizyolojik özelliklerini kabullenmesi, yetişkinlerden duygusal bağımsızlığı gerçekleştirebilmesi, ideal eş kavramını geliştirmesi, sosyal sorumluluklar alması ve bir mesleğe hazırlanması gerekmektedir (Alisinanoğlu, 2002: 62).

2.1.3 Gençliğin Sınıflandırılması

Araştırmacıların gençliğin sınıflandırmasını farklı ölçütlere dayandırmaktadırlar yaşam alanları göz önünde bulundurularak gençlerin köy, kasaba, gecekondü, şehir ve metropollerde yaşayanlar yaş cinsiyet ve çalışma alanlarına gruplandırmaktadır (Tezcan, 1982: 164).

Bir başka açıdan daha geniş kabul edilebilir sınıflandırma ise şöyledir (Erkal, 2014: 63-64).

- 1) Okuyan gençlik (Ortaöğretim gençliği, yüksek öğretim gençliği)
- 2) Okul Dışı Gençlik (Çalışan gençlik, kır alanı gençliği, işsiz gençlik, asker gençlik, gecekondü gençliği)
- 3) İstisnai boyut taşıyan gençlik (Bedensel ve hafıza yetersizliği olan gençlik, hükümlü ve tutuklu gençlik)
- 4) Ana vatanından uzakta kalan gençlik.

Yukarıda da belirtildiği gibi gençliği bekleyen sorunlar çevresel faktörler, iş hayatı alanı kariyer düzeyi, sosyolojik psikolojik ve fiziksel yapı gibi hususlar gencin boş zamanını değerlendirmesinde etkilidir. Bu bakımdan konunun daha etkili bir şekilde dile getirilmesi için, diğer kesimleri de için alacak şekilde gençlik temelde iki grupta ele alınması gerekmektedir.

2.1.3.1 Kırsal Kesim Gençliği

Kırsal alan gençliği çoğunlukla eğitim imkânını bulamamış gençlerden oluşmaktadır. Kır gençliğinin çoğunluğu işsiz veya gizli işsiz durumundadır. İş bulabilenler ise mevsimlik tarım işçiliği veya çiftçilik yapmakta, bu suretle yazın çalışıp kışın köy kahvesi veya köy odasında sohbet ederek, kâğıt oynayıp, televizyon seyredip, gazete okuyarak yahut ta köy meydanındaki bir duvarın dibinde cazip kış güneşine karşı oturup sohbet ederek veya boş bir alanda top oynayarak kış günlerini geçirmektedir. Atalay, Erzurum'un Büyükgeçit köyünde yaptığı araştırmada köy gençliğinin köy odasında oturup eğlendiğini kitap ve gazete okuduğunu, gezip top oynadıklarını ve radyo dinlediklerini tespit etmiştir (Atalay, 1979: 125).

2.1.3.2 Kentsel Kesim Gençliği

Şehir gençliği daha çok çalışan ve eğitim gören gençlik olarak görülmektedir. Gençlik ortaöğretim ve yükseköğretim gençliği olarak gruplandırılmaktadır. Ortaöğretimdeki gençlik daha çok kitap okumakta sınavlara hazırlanmakta müzik dinlemekte televizyon izlemektedir. Bununla birlikte boş zamanlarında kendini ödüllendirerek gezmekte, partiler katılmakta ve genel olarak çay ve kahve salonlarına gitmektedir (Gökçe, 1984: 93-101).

Yükseköğrenim gençliği ise boş zamanlarını üniversite eğitimleri sırasında okulların gençlere imkan sağladığı sanatsal kültürel ve sportif etkinliklerle birlikte bireysel olarak katılmış oldukları rekreasyon etkinliklerini kapsamaktadır. Ayrıca Üniversitelerin hazırladıkları rekreasyon etkinlikleri gençlerin kendilerini ifade etme ve toplumda etkin rol almalarına yardımcı olmaktadır.

Ülkemizdeki gençliğin boş zamanlarını verimli geçilebilmesi için gençlere yönelik çeşitli imkânlar sunulmuş olup bu çerçevede yükseköğrenim gençliğinin isteklerini karşılayan birçok serbest zaman kuruluşu vardır. Bunlar Gençlik Ve Spor Bakanlığına Bağlı spor merkezleri, gençlik merkezleri, yaz gençlik kampları, izcilik kampları, yerel yönetimlerin ve sivil toplum kuruluşlarının bünyesinde yer alan gençlik ve kültür merkezleri, gençlik ve spor kulüpleri vb. imkânlar bulunmaktadır (Tezcan, 1982: 169-180).

2.1.4 Ulusal Gençlik Politikası

Ulusal gençlik politikaları sadece gençleri değil aileyi, kurumları ve toplumun tüm fertlerini ilgilendiren, bugünü ve geleceği etkileyen kayda değer bir sosyal değişken ve belirleyici faktördür. Hayatlarının en önemli aşamasından geçerken içinde buldukları kırılma ve istismara açıklık nedeniyle gençler, ilgiye ihtiyaç duyan özgün bir grup olarak görülmelidir. Gençliğin doğasıyla bağlantılı olan bu durumun yanında gençler, geleceğin inşasında görev alacak renkli bir insan kaynağı ve pozitif bir güç olarak kabul edilmelidir. Ulusal gençlik politikaları, gençlerin toplumsal yapının her alanına etkin bireyler olarak katılımı ve sahip oldukları beceri ve yeteneklerinin ortaya çıkarılması için vazgeçilmez bir unsurdur. Bunun yanında gençlik politikaları gençleri istismar ve ihmalden koruyan araçlar bütünüdür. Ülkede gençliğin gelişimi için temel değerler oluşturmak, hedefler belirlemek, ana hedef gruplarını tanımlamak, ülkedeki genç bireyler ve tüm ilgili kurum/kuruluş ve gruplar arasında işbirliği ve koordinasyonu sağlamak, gençlik programlarını iyileştirmek ve öncelikleri saptamak için etkin ve nitelikli gençlik politikalarına ve bu politikaların belirlenmiş olduğu politika belgesine ihtiyaç vardır (www.gsb.gov.tr, 2018).

2.1.5 Gençlik Politikası Vizyonu ve Amaçları

Gençlerin evrensel ve insanî değerlere sahip, milli ve manevi değerlerini yaşayan çevresine duyarlı, bilgili kültürlü, güven sahibi girişimci toplumsal münasebetleri güçlü sosyal yaşama etkin katılım gösteren hak ve hürriyetlerinin bilincinde olan ve akranlarıyla kültürlerarası rekabet edebilecek düzeyde kişiler olarak kendi gücünün farkında olacak bireyler oluşmasına imkânı sağlamaktır.

Gençlik politikalarının temel amaçları;

- ✓ Gençliğin muhakemesini isabetli bir merkeze yerleştirmek gerekir.
- ✓ Gençliğin istek, kaygı ve ihtiyaçlarını tespit etmek.
- ✓ Gençlerle ilgilenen kurumları tespit etmek ve bunlar arasındaki işbirliğini yerinde gözlemlemek gerekir.

- ✓ Gençlik alanında faaliyet gösteren sivil toplum kuruluşlarının etkinliklerinin sayılarının artırmak ve gerekli olan desteği sunmak.
- ✓ Eldeki olanaklar gençliğin hizmetine planlı ve Programlı bir şekilde sunulmalıdır.
- ✓ Gençliğin bireysel ve toplumsal gelişimine katkıda bulunmak.
- ✓ Gençliğin yurttaşlık şuuruna katkıda bulunulmalıdır.
- ✓ Farklı tutumlu gençlerin taleplerini de göz önünde bulundurarak gençlerin donanımlarının ortaya çıkarabilmesine fırsat sunmaktır (www.gsb.gov.tr., 2018).

2.2 Sosyalleşme Kavramı

Sosyal gerçeklik doğumla birlikte başlamaktadır. Kişinin sosyal olarak var olan değer yargıları, davranış şekilleri, kendi dinsel inancının yanında diğer inançları da tanınması, bunu öğrenip, özümseyip yaşam biçimine aktarması, çocukluk ve gençlik sürecinde gireceği sosyal ortamlarda kabul edilebilir istek ve arzularına göre sosyal karakterinin oluşumu gerçekleşerek bu süreç tamamlanmış olur. Bireyin yaşamının her evresinde toplumsal olarak üstlenilen görev ile yeni gruplara katılma bir toplumsal öge olarak kabul edilir. Bu anlamda sosyalleşme yaşam süresince akıp giden bir olgudur (Ergün, 1994: 28).

Topluma dahil olma bir bireyin yaşama adım atması ile başlar ve belli kademelerden geçerek kişiden beklenen uygun görevler ve bu görevlere ait normlar, bireyin topluma aidiyetini belirleyen süreci oluşturur. Bu evrede insan ilk olarak aile olur, ardından okul ve arkadaş çevresini oluşturur ve akabinde iş hayatı ile birlikte çeşitli iletişim araçları kişinin yaşamında kayda değer bir öneme sahiptir (Erkal, 2011: 102). Genç toplumsallaşarak insanca davranışları öğrenir. Bununla birlikte Özkalp; toplumsallaşmayı kişisel ve sosyal açıdan ayrı ayrı tanımlayarak sosyalleşmeyi birey açısından insanı hayvansal davranışlardan ayıran insanca değerler olarak ifade eder. Toplumsal açıdan ise sosyalleşme, sosyal ve kültürel mirasın gelecek kuşaklara aktarılması ve kişilik gelişimidir (Özkalp, 2017: 109). Sosyalleşme, objektif ve sübjektif açıdan ifade edilebilir. Objektif açıdan toplumsallaştırma, halk bilgisinin kuşaktan kuşağa aktarıldığı ve kişinin, örgütlenmiş

sosyal hayatın içselleştirdiği yolları uyarladığı aşamadır. (Fichter, 2016: 23). Sosyalleşme, çoğu yaklaşıma göre, yardıma muhtaç bireyin, acele etmeden doğduğu kültür için geçerli olan yetenekleri edinerek kendi şuurunda olan bilgili ve bilinçli bir birey haline gelmesi sürecini ifade eder (Giddens, 2016: 122).

Sosyalleşme aynı zamanda bir öğrenme sürecidir. Toplumbiliminde ise bu öğrenme sürecine “sosyalleşme” adı verilmektedir. Sosyalleşme süreci sayesinde toplum kültürü yeni kuşaklara geçmektedir. O halde sosyalleşme, toplumun norm, değer ve inançlarını üyelerine nakletme mekanizmasıdır. İnsan davranışı sosyal çevrenin yönlendiriciliği ile meydana gelir ve çevre tarafından öğretilir (Erkal, 2011: 86).

2.3 Sosyalleşme Kuramları

Sosyalleşme sürecini açıklamak üzere birçok kuramlar geliştirilmiştir. Bunların bir kısmı toplumumuzdaki normal çocuklar üzerinde yapılan çalışmalardan, diğer bir kısmı normal olmayan çocuklar üzerinde yapılan bir kısım gözlemlerden, bazıları laboratuvar koşullarında çocuklar ve hayvanlar üzerinde yapılan deneylerden ve diğer bazıları da ilk çağlara ait taslar üzerinde yapılan incelemelerden ve farklı kaynaklardan elde edilen bilgilerle oluşturulmuştur (Güngör, 1995: 29).

2.3.1 Psikanalitik Kuram

Freud ve Piaget tarafından ortaya konulan bu kuram, sosyalleşme sürecinde çocuğu temel almaktadır. Freud toplumsallaşmada id, ego ve süper ego kavramlarını temel alır. Ona göre çocuk kalıtımsal olarak birçok özelliği doğuştan getirir. Çocuk doğumundan sonra, önce ailesinin daha sonra da diğer yerel faktörlerin etkisiyle şekillenir (Tezcan, 2006: 49).

Freud, insan eylemlerinin biyolojik faktörlerle açıklandığı bir dönemde yaşamıştır. Nitekim Freud’un kişilik teorisinde de, en önemli rolü biyolojik faktörler oynamaktadır. Freud’un teorisine göre insanı etkileyen üç sistem; id, ego ve süper ego birbirinden bağımsız tek başına çalışamaz. İd, biyolojik arzu ve dürtüleri içerirken ego, akıl ve sağduyuyu temsil eder. Ego çevreyle etkileşim sonucunda

ortaya çıkar. Süper ego ise çocukluk yıllarında, büyüklerle iletişim sonucunda gelişir ve toplumsal yasakları kapsamaktadır (Bozkurt, 2015: 116).

2.3.2 Kültürleştirme Kuramı

Bu kuramı özellikle antropologlar geliştirmişlerdir. Kültürleştirme kuramına göre birey, içinde bulunduğu kültürü öğrenir ve bu kültürü davranışlarına yansıtır. Kalımsal etmenlere ağırlık verilmekle birlikte öğrenme de dikkate alınmıştır. Kroeber, Malinowski ve Sapir gibi antropologlar, toplumsallaşma sürecinde halk kültürünün bireye, bireyin kalımsal kişilik oluşumunun da etkisi ile aktarıldığı düşüncesini savunmuşlardır (Tezcan, 2006: 50).

2.3.3 Öğrenme Kuramı

Bu kuram Watson tarafından geliştirilmiştir. Bu kuramda bireyin toplumdaki kültürü öğrenme yoluyla edindiği, bunu davranışlarında uyguladığı ve kendinden sonraki kuşakları da eğitim yoluyla etkilediği görüşü üzerinde durulmuştur. Öğrenme kuramına göre bireyin sergilediği davranışlar, çoğunlukla onun çevreden edindiği koşullandırmanın etkisiyle ortaya çıkan öğrenmelere dayanmaktadır. Bu kuram hayvanlar, çocuklar ya da yetişkinler üzerinde yapılan sade çalışmalara dayanmaktadır. Öğrenme kuramı Bu sebeple önyargıları, hırs duygusunu ve karmakarışık güdülerin çatışmalarını aydınlatmakta eksik kalmaktadır (Tezcan, 2006: 50).

2.4. Sosyalleşme Kurumları

Sosyalleşme hemen hemen bütün şekilleri, sosyal varlıkların meydana getirdiği bir alan içerisinde teşekkül eder. Tek başına bir insanın sahip olduğu bilgi ve alışkanlıklar, gerçekte toplum ile bireyin çeşitli şekillerdeki ilişkisi sayesinde belirgin hale gelmiştir. Sosyalleşmesini tamamlamış olarak gözüken bir bireyin sahip olduğu bilgi ve alışkanlıklar, üç ana grupta toplanabilir. Bütün bireylerde ortak olan bilgi ve alışkanlıklar, her bireye has olan alışkanlıklar veya tecrübeler bir topluma veya kültüre has alışkanlık veya tecrübelerdir. Fakat bütün bunlar sosyalleşmede aynı değerde etkili değildir. Sosyalleşme olayında en etkili merci, toplumdur. Toplum

çeşitli unsur ve vasıtalar aracılığıyla ferdi, kendi istekleri doğrultusunda şekillendirmeyi amaçlamaktadır. Bireyin sosyalleşmesinde toplumun temsil ettiği güç odağı tek tek bireyler, sosyal gruplar ve müesseselerdir. Klasikleşmiş bir ifadeyle sosyalleştiren araçlar; aile, oyun ve arkadaş grupları, okul, iş yeri, kulüpler, dernekler, politik gruplar, dini cemaatler ve cami, kültür, sanat faaliyetleri ve kitle iletişim araçlarıdır (Akyüz, 1992: 220).

2.4.1 Aile

Çocuğun karakter gelişimi ailede başlar. Sosyal değer ve kurallar burada öğrenilir. Aile, bilinçli ya da bilinçsiz ilk beş yılda cinsel görevleri, tuvalet eğitimi, küçüklere sevgi büyüklere saygı duyma gibi birçok başlıca hayat bilgisini çocuğa öğretir. Bu dönem, çocukların sosyalleşme evrelerinin ilk aşamasıdır. Sosyalleştirme çocuğu doğrudan etkileyen bir aşamadır. (Tezcan, 2006: 159). Aile Çocuğun, sosyal benini veya sosyal-kültürel karakterini kazandığı, toplumdaki diğer bireylerle etkileşim içinde topluma hazırlandığı, herhangi bir sosyal gruba katılarak, toplumun değer ve prensiplerini öğrendiği ve kendisine düşen görevleri en iyi şekilde yerine getirdiği sosyal bir gruptur (Kır, 2011: 390).

Ailenin çocuğun üzerinde çok önemli bir etkisi vardır. Kültürümüzdeki değerlerin aktarılmasında çocuk ile aile arasındaki ilişki bakımından ailenin yeri büyüktür. Çocuklar anne ve babalarını çok değerli çalışkan ve güçlü kişiler olarak tanırlar. Böylece anne ve baba kültürü, hal ve davranışlarını çocuklar hemen benimserler. Ebeveynler çeşitli cezalandırma yöntemleriyle de çocuklarının gelişimlerine katkıda bulunurlar. Gelecekte yetişkin birey olacak olana çocukları dünyaya bakış açıları, siyasi düşünceleri ahlaki davranışları ve birçok özellik ailelerle aynıdır. Anne ve babaların küçük yaşta çocuklarında kumuş oldukları etki fazla iken çocuklar büyüdükçe bu etki azalır ne kadarda bu etki az olsa da aile he zaman toplumun vazgeçilmeyen en temel kuruluşudur (Erkal, 2011: 94).

Toplumda yaşanan tüm değişimler sosyal bir varlık olan aileye dolaylı ya da dolaysız olarak yansımaktadır. Aile toplumların baskıları altında kalmış olsalar da geriye dönüldüğünde denetleme mekanizmalarının başında gelmektedir. Böylece

toplumda her türlü yapıda meydana gelen değişikliklerin ailenin denetiminden geçtiği görülmektedir. Bu bakımdan sosyalleşmenin en temel ögesi aile toplum ile birebir ilişki içerisinde (Gürsoy, 2011: 34).

Güven “ailenin ergenin sosyalleşmesindeki önemini belirtmektedir Güven yeni ergen olmuş bireyin kendisinden istenen davranışları ve sosyal normları değer yargılarını öğrenmesi aile içinde gelişmektedir” diyerek ailenin egeyin sosyal olarak gelişim göstermesinde önemli bir yeri olduğunu savunmaktadır. (Güven, 2009: 54).

2.4.2 Okul

Eğitim çocuk dünyaya gelir gelmez ailede başlar. Okul içinde ve çevresinde yapılan eğitim ve öğretimle birlikte yaşam boyu devam eder. Eğitim ve öğretim bireye, ailede bütün insanlığa ve evrene doğru yayılıp gelişen sevgi ve bilgiyi aktarır. Ancak seven, sayan, güvenli bilgili, başarılı, verimli ve doyurucu bir yaşam sürecektir kişiler yetiştirmektedir. Okul, sosyalleşme sürecinde ilk temel toplumsal kurumdur. Bu kurum, belirli öğrenme kalıplarının gerçekleştirilmesi sorumluluğunu taşır. Bir sosyal kurum olarak okulun sosyalleştirme süreci içinde iki önemli işlevi vardır. Bunlardan birincisi, kendi başına bir takım öğrenme tiplerini gerçekleştirme sorumluluğu, ikincisi ise, diğer sosyal kurumların boşluğunu doldurma görevidir. Okulun birinci işlevi, herkesçe bilinen öğretim görevini içerir. Okul her bireye iş ya da bilim dünyasında gerekli olan, sayısal sembol ve kavramlarla değerleri kazandırır. Okulun ikinci işlevi daha farklı bir boyutu içermektedir. Aile ve arkadaş çevresi çocuğa, öteki bireylerle çalışma ve oynama alışkanlığı kazandırırken okul bir toplumsal kurum olarak bu alışkanlığı sürdürür (Tuğrul, 1993; 91).

Okulun toplumsallaştırıcı gücü çocuğu eğitmektir. Bu da kültürel bir takım bilgi ve becerilerin ona aktarılması biçiminde olmaktadır. Okul biçimlendirme ve eleme aracıdır. Okulda bir yandan çocuğun sahip olduğu pozitif davranışlar özendirilirken bir yandan da onun olumsuz yanlarının iyiye yöneltilmesine çalışır. Var olan iyi durumlar ortamın denetimiyle kısmen pekiştirir (Elkin, 1995: 76).

Yavuzer okulun çocuğun yaşamındaki yerini ve önemini şöyle belirtmektedir.

- ✓ Okul, yetişkin hayatımızda üstleneceğimiz sorumluluklar için temel oluşturan bir kurumdur.
- ✓ Bu kurumda elde ettiğimiz bilgiler, daha sonraki eğitim, öğretim hayatımızdaki başarımızı da büyük ölçüde etkiler.
- ✓ Bu kurumda eğitimcilerle ve arkadaşlarımızla kurduğumuz ilişkilerin pozitif ya da negatif oluşunun, daha sonraki katılacağımız öğrenme basamaklarında davranışlarımızı da etkilemesi kaçınılmazdır.
- ✓ Okul ilk defa ailesinden ayrılan çocuğun, gününün büyük bir dilimini yeni arkadaşlarla ve yeni insanlarla geçirdiği evden farklı bir ortamdır.
- ✓ Çocuk programlı öğretimin gerektirdiği etkinliklere katılmak, belirli bir disiplin planı dahilinde kurallara uymak, öğretmenin istediklerini yapmak ve daha da önemlisi okuma-yazma, aritmetik gibi bilgi konularını öğrenmek zorundadır.
- ✓ Eğitim ve öğretim sürecinde okulun iki temel işlevi vardır: uyum ve bilgilenme. “Okulun sosyal bir çevre olarak toplumsallaştırma işlevi, çocuğun sınıf içi ve dışı etkinliklere uyumu, bilgilendirme işlevine kıyasla daha önemlidir”.
- ✓ Çocuk okulda birçok mesuliyet almayı, birçok zorluğun üstesinden gelmeyi, ayrıca oyunlar sayesinde çeşitli toplumsal görevleri öğrenir (Yavuzer, Akt. Yılan, 2012: 50).

2.4.3 Akran Grupları

İnsanların sosyalleşme me dönmelerinde önemli etkenlerden biriside kişinin kendi yaş gruplarındaki arkadaşlarıdır. Akran grupları, aileler kadar önemli bir göreve sahiptir. Arkadaş grupları özellikle çocuklarda eşit simgesi gözetirken ailelerle bu eşitlik ilkesi daha üst seviyelerdedir. Çünkü onlar bizim değer verdiğimiz büyüklerimizin başında gelmektedir. Arkadaş grupları gencin kişiliğinin oluşmasında önemli bir yeri olan çevrelerdir (Ergenç, 2011: 57).

Arkadaş grupları da çocuğun münasebetlerinde kayda değer bir öneme sahiptir. Çocuk arkadaşlarıyla olan ilişkilerinde onlardan çok şey öğrenir. Bunlar arasında paylaşma, mücadele etme, başarı, sevilme, birliktelik, hoşgörölü davranma, kavga etme, büyüklerle olan ilişkiler, başkalarına tahammöl olarak sayılabilir. Okul çağında ise arkadaşları, otoriteyle nasıl başa çıkılacağı, okul içindeki ve dışındaki hal ve hareketleri, karşı cinse yaklaşımın yollarını belirleyen ve öğreten çok önemli gruplardır. Arkadaş grupları serbest zamanları değerlendirme, kişinin görünüşü, çeşitli alışkanlıklar edinme, oyun oynama, takım tutma, müzik, cinsel davranışlar gibi konularda çocukların hayat bakış açılarını ve davranışlarını önemli ölçüde etkiler (Yetim, 2011: 152).

Arkadaş grupları sosyalleşme döneminde kişiler üzerinde üç temel noktaya etki etmektedir. Birincisi aile ortamındaki davranışlar olan ahlaki kalıpların yanında cinsel davranışların da öğrenilmesi ve topluma hazırlanmasıdır. İkincisi gruplar halinde yapılacak olan etkinliklere kolay uyum sağlaması ve yeni davranış biçimlerini, öğrenmesi böylece okullarda ve kalabalık ortamlarda yapılacak olan aktivitelere kolay adapte olmasını sağlayacaktır. Üçüncü olarak ise kişiye toplumsal davranışların kazılmasında yardımcı olacaktır. Bu davranışlarla ilişkili olarak görevlerin yerine getirilmesi insanı kendisinden büyük kişilerin dünyasına hazırlamaktadır. İnsanların toplumsal ve akran gruplarındaki, etkinliklerde göstermiş oldukları başarı ailenin etkisinden çok kendi bireysel ve özüne dönük yeteneklerle elde etmektedir (Tezcan, 2016: 23).

2.4.4 Kitle iletişim Araçları

Yakın zamana kadar çocuğun sosyalleşmesinde en önemli etkin kurumlar aile, arkadaş grupları ve öğretmenlerdi. Oysa günümüz modern toplumlarında televizyon başta olmak üzere kitle iletişim araçları, sosyalleşme sürecini etkileyen çok güçlü kurumlar haline gelmiştir. Başka bir ifadeyle, başta tv olmak üzere iletişim araçları, insanın dünya görüşünü, tutum ve davranışlarını özellikle tüketim anlayışını etkilemekte ve geri bildirimler ile insanların düşüncelerini önemli ölçüde değiştirmektedir (Yetim 2011: 131).

Dünyada teknolojinin hızla gelişim göstermesiyle birlikte ailelerin etkisi azalmakta ve kitle iletişim araçlarının önemi de artış göstermektedir. Aile bu süreçte teknolojinin hem olumlu hem de olumsuz yanlarından doğrudan etkilenmiştir. Bununla birlikte teknolojik gelişmeler bir toplumun değerlerini, kültürünü bilgi birikimini ve insanı davranışlarını da etkilemektedir (Şenol ve Akça, 2012: 2).

Bireyin gelişiminde, sosyal medya, televizyon ya da internet ortamındaki sanal dünyanın olumlu yönlerinin olduğu kuşkusuzdur, ancak olumlu yönlerinin yanında bu teknolojik araçlara yönelik bağımlılık, ergenlerde toplumsal normlardan sapma, kişilerin değer yargılarını incitici ve küçük düşürücü yayınlara ulaşma gibi olumsuzluklara da yol açmaktadır.

İnternet ortamı, sosyal medya, televizyon gibi iletişim araçlarından yapılan yayınlar bireyin gelişmesine olumlu katkılarda bulunmuş olsalar da kişilerin madde internet bağımlılığı, çeşitli suç örgütlerine itilme, sosyal davranışlardan uzaklaşma insanları incitici ve küçük düşürücü davranışlar sergileme ve toplumsal yapıya uygun olmayan yayınların elde edilmesi gibi birçok olumsuz etkisi vardır. Bu yüzden bu tür kötü ortamlardan gençleri koruma görevi öncelikli olarak ailelere düşmektedir. Sonrasında gençlik alanında faaliyet gösteren sivil toplum kuruluşları, gençlik merkezleri ve yerel yönetimlerin görevleri arasında olması gerekmektedir (Avcı, 2006: 61).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İLETİŞİM

3.1 İletişim Kavramı

İletişim sözcüğü dilimize “communication” (komünikasyon) olarak Fransızca’dan ve Fransızca söylenişi ile geçmiştir. Latince karşılığı “communitio” sözcüğüdür. Bu sözcük kökenindeki “communis” kavramı nedeniyle birçok kişi veya nesneye ait, ortak yapılan anlamlarını içerisinde barındırmaktadır (Zıllıoğlu, 2014: 3). Bilgi, beceri, düşünce ve duyguların, sözcükler, resim ya da grafik gibi semboller kullanılarak iletilmesine iletişim denir. İletişim, bireylerin ve grupların birbirlerine bilgi, düşünce ve duygularını sözlü veya sözsüz bir şekilde aktarılmasıdır (Mısırlı, 2017: 1).

Bireyler arası tüm ilişkiler iletişime dayalı olarak gerçekleşir. Bu nedenle iletişimin sağlamlığı, bireyler için ilişkinin, anlamlı ve detaylı olmasını sağlarken, sağlıksız iletişim ise anlaşılama duygusu ya da istenilmeyen yalnızlık gibi derin meselelere kadar gidebilecek durumları oluşturabilir. Bununla beraber birçok duygusal sorunun iletişim kaynaklı olduğu belirtilmektedir. Bu mevzu özellikle Freud’dan sonraki psikiyatristlerce fazlaca vurgulanmıştır. İnsanlar arasında yalnız tek düzeyde iletişim kurulması ve kurulan iletişim üzerine konuşulmaması anlaşmazlıklara ve tutarsızlığa sebep olabilmektedir. İnsan hayatında bu kadar önemi olan iletişim kavramı: süreç, tesir, düşünce, mesafe, haber, duygu, anlatım, anlam, duygu, anlatım ve temel eğitim becerileri gibi kavramları içeren karmaşık ve çok kapsamlı bir süreç niteliği taşır (Dökmen, 2016: 43).

Bir anlam arama çabası olan iletişim, bilginin, fikirlerin ve duyguların bir kişiden ya da gruptan diğerine simgeler aracılığıyla iletilmesidir. Toplumsal açıdan bakıldığında ise, mesajlar vasıtasıyla oluşan toplumsal etkileşimdir (Tutar ve Yılmaz, 2013: 6).

İnsanların devamlı olarak birbirleri ile etkileşim içinde olması sebebiyle, bir bakıma insan davranışı toplumsal davranış olarak görülebilir. Yani insanların birbirleri arasındaki etkileşimin kaynağı iletişimdir. Böylece kişiler algı, istek, duygu, değer, tutum ve ihtiyaçlarını açığa çıkartabilirler. Bunun gibi davranışsal

hususlar insan eylemi aracılığıyla diğerlerine iletilmektedir. Davranışı etkileyen arkadaş, grup normları, diğerlerinin beklentileri gibi dış etmenler bireyin neyi, nasıl ileteceğini belirler (Can, 2011: 239).

Dökmen (2016) iletişimin “bilgi üretme, aktarma ve anlamlandırma süreci” olduğunu söylemiştir. Gerçekleşmesi için iki sistemin gerekli olduğunu vurgulamış, tek yönlü bilgi akışının “enformasyon” olduğunu belirtmiştir (Dökmen, 2016: 19).

3.2 İletişim Süreci ve Temel Öğeleri

Süreç, bir olayın düzenli olarak ve birbirini takip eden değişimlerle gelişerek, başka bir olaya dönüşmesidir. İletişim doğumdan ölüme biyolojik gelişim içerisinde, bireyin toplumsal ve sosyokültürel çevresindeki ilişki ve etkileşimleriyle sürekli gelişip, değişen ve bununla birlikte kişiyi de değiştiren bir süreçtir. Aynı zamanda kişilerin farklı durumlardaki iletişimlerinin (okudukları, seyrettikleri veya dinledikleri gösteriler, katılıp, tanık olduğu konuşmalar, uyanan olumlu/olumsuz düşünceler ve duygularla, gerçekleştirdikleri şartlar), her biri bir süreç gibi işlerken genel iletişim sürecinin aşamalarını da oluşturur (Zıllıoğlu, 2014: 93-94).

İletişim durağan değil, etkileşimin daima var olduğu ve içerisinde çeşitli yenilikleri bulundurup bu yeniliklerin farklı bir vaziyete dönüşümünü kapsayan bir süreç olarak ele alınması gerekir. Süreç, bir olayın sistemli bir şekilde, birbirini izleyen değişimler ile gelişerek başka bir olaya dönüşmesidir. Süreç kavramı, devamlılığı, değişim, gelişim ve yenilikleri içerir. İletişim süreci; insanları ikna etme, yönetme, eğlendirme, bilgilenme ve bilgilendirme gibi maksatları içerebilir. İletişim gayreti sonucu ele geçen ödül; takdir, övülme veya ulaşılmak istenilen bir bilgi ulaşılmak istenilen bir bilgi şeklinde de olabilir. Yeni doğmuş bir bebek çevresini gözlemlemek için sorular sorup bilgilenme isteği ile başlayıp hayatta çevremizi şekillendirme, onu daha iyi anlama ile ilgili tüm vaziyetler iletişim yaşantısı ve süreci olarak tanımlanabilir. İletişimi yalnızca ileti gönderen ve iletiyi alan arasındaki tesir süreci olarak indirgemek, iletişimin önemini hafife almaktır. Hangi düzeyde gerçekleşirse gerçekleşsin, iletişiminin her düzeyinde temel olan ortaklaşma ve paylaşmadır (Lazar, 2001: 49).

İletişim bireyin biyolojik gelişimine, kültürel ve toplumsal çevresindeki ilişki ve etkileşimlerine koşut olarak sürekli gelişen, değişen ve buna karşılık bireyi de değiştiren bir olgudur. Bunun yanında iletişim toplumsal ve kültürel değişim ve gelişim süreçleriyle bağlantılı, onların hem sonucu hem de nedeni olan bir süreçtir. Birey açısından düşünüldüğünde de iletişim bir süreçtir. Herhangi bir anda ve durumda iletişimde bulunduğumuzda, hem geçmişteki yaşantılarımız, birikimlerimiz, başarılarımız, yanılgılarımız, hem gelecekte beklenenlerimiz, umutlarımız devreye girer. Belli durumlarda ve konularda belli bir biçimde, düşünmeye, konuşmaya ve davranmaya alışmışızdır. Bunlara aldığımız ya da alamadığımız karşılıklar, tepkiler sonraki iletişimimizin temelini oluşturur. Kısaca, iletişim bilgi edinmesini ve buna göre tepki geliştirmesini sağlayan bir süreçtir (Küçük ve Diğ. 2012: 7). İletişim süreci ve temel öğeleri genel olarak 5 temel öğeden oluşmaktadır. Bunlar, kaynak, mesaj, kanal, alıcı ve dönüttür (Mısırlı, 2017: 2).

3.2.1 Kaynak

İletişim sürecinde mesajı gönderen ve iletişim sürecini başlatan öğedir. Kaynak birey, kurum, kuruluş veya grup olabilir (Mısırlı, 2017: 3).

Kaynak bilgiyi kendi içinde tasarlayarak karşı tarafın anlayacağı biçimde üreten ve gönderen araçtır. İletişimin ilk aşamasında kaynak göndermek istediği mesajı alıcıların anlayabilecekleri şekilde kodlayarak karşıya aktarır. Bu aktarıcılar, bireyler kurumlar gruplar veya örgütler olabilir. Kaynak noktasındaki araçlar belli başlı duygu ve düşüncelerini konuşarak ya da yazarak aktardıkları alıcıları bu yöntemle yönlendirmektedirler. İletiler kaynaklar tarafından bir defa kodlandığında ve sonrasında alıcılar buna eriştiği andan itibaren mesajların yönlendirilmesi kaynağın kontrolü dışında kalmaktadır. Bu sebeple iletilerin iletişim süreçlerini etkileyebilecekleri tüm etkiler düşünülerek mesajların doğru ve yerinde kodlanması gerekir. Bu doğru yöntemde kaynak diye adlandırdığımız aracın, konuştuğunu anlama, doğru kodlama yazma, beden dilini etkili ve verimli kullanma ve iletişim becerilerine hakim olarak iletişimi bir bütün olarak kullanmaya bağlıdır. (Küçük ve Diğ. 2012: 7).

3.2.2 İleti (Mesaj)

İnsanın karşısındaki kişiye, bir topluma veya bir gruba aktarmak istediği duygu, düşünce, davranışların sözlü yada sözsüz olarak aktarılmasıdır. İleti, İletişim aşamasında kaynaklar tarafından gönderilen mesajların ortak değerle bağlı kalarak kodlanması demektir (Odabaşı ve Oyman, 2013: 17)

İletişimin gerçekleşmesi için doğru ve yerinde bir mesajın olması gerekir. Bununla birlik kaynak tarafından duygu ve düşüncenin konuşma, yazma ya da beden dilini kullanarak karşı tarafa aktarılan eylemler olarak tanımlanır. Mesajlara birçok örnek verilebilir bunlar duygu ve düşüncelerin yazıya dökülmesi, sosyal paylaşım sitelerindeki gülümsemeler ve bilgiler, gazete ve dergi başlıkları, teknolojik gelişmelerin başında insanların kullanımına sunulan cep telefonlarındaki mesajlar ve insanların birbirlerini anlamalarını sağlayan tüm araçlar. İletilerin yazı yoluyla gönderilmesinin yanında görsel olarak da desteklemesi gerekmektedir. Böylece mesajlar hem daha dikkat çeker hem de daha fazla kişinin anlamasını sağlar. Yapılan bir araştırmaya göre, bir iletide sözcükler yüzde 5, ses tonu yüzde 25, sözel olmayan öğeler ise yüzde 65 etkiye sahiptir (Burnett ve Moriarty, 1998: 256).

3.2.3 Kanal

İletiyi kaynaktan alıp hedefe aktaran araçlara kaynak denir (Tutar ve Yılmaz, 2003: 12). İletişim sürecinin bir parçası olan kanal diğer araçlar gibi somut olarak adlandırılmaz. Kanalların mesajlara uygun olması geniş bir kitleye yayılmasını gerektirir. Kanallar insanların gördüğü ve görmediği nesnelere olabilirler doğadaki sesler telefon telleri üzerindeki titreşimler buna örnek olabilir (Tutar ve Yılmaz, 2013: 11).

Sinyal aktarımının yapıldığı fiziksel araçlardır. Bakıldığında bu kanallar ışık dalgası, ses dalgası, radyo dalgası, telefonların kabloları, sinir sistemi vb. (Fiske, 2014: 35). Çevremizdeki kişilerle, uzaktaki kişilerle iletişim kurmamız için mutlaka bir araca gereksinim duyarız. Araç olmadan iletişim gerçekleşmez. Araçlar fiziksel olabilir. (Beden, ses, yüz, jest ve mimikler, duruşumuz, gülüşümüz, bakışımız vb.) İletişimi gerçekleştirmek için kullanacağımız diğer araçlar kitaplar, gazeteler, fotoğraflar kısaca basılı ürünler olabilir. Mekanik araçlarla da iletişimi

gerçekleştirebiliriz. (Radyo, televizyon, dvd-vcd vb.). İletişim alanında meydana gelen değişiklikler, daha çeşitli ve kapsamlı araçların üretilmesi ihtiyacını doğurmuştur. İletişimde her duyu organına karşılık bir kanaldan bahsedilir. Sözlü işaretlerin yani kelimelerin hava titreşiminden faydalanılarak aktarılması işitme kanalıdır. Yüz ifadesi ile el-kol hareketlerinin söz konusu olması görsel kanal kapsamındadır. Göz, yüzdeki ifadeyi ışık dalgası şeklinde alarak bu dalgaları sinir dalgalarına dönüştürürken beyin bu dalgaları belli bir anlam taşıyan yüz ifadesi şeklinde değerlendirir (Cüceloğlu, 2016: 73).

3.2.4 Alıcı

Bir iletişim süreci içerisinde kaynaktan gelen mesajı alarak yorumlayan, bu mesaja sözlü ya da sözsüz tepki veren kişi veya gruba alıcı denir. Alıcıların sayısı ister bir kişi, ister yüz kişi olsun mesajların farklı algılanabilme olanağı bulunmaktadır. Etkili ve başarılı bir iletişim için kaynak tarafından çeşitli biçimlerde kodlanarak gönderilen mesajın, alıcı tarafından amaca ve niyete uygun bir şekilde anlaşılması gerekir. Başka bir deyişle, alıcının aldığı mesajın algılanması ve çözümlenmesi sonucunda ortaya çıkan bilgilerin, fikirlerin, duyguların, olayların ve kanaatların kaynağını kodlarken, zihninde tasarladığı anlamla aynı olması gerekir. Etkili iletişimde hem kaynağın hem de alıcının mesaja aynı anlamı vermeleri gerekmektedir. Kaynakta olduğu gibi alıcının da daha önceki yaşantısında edindiği bilgiler, içinde bulunduğu ortam ve kültür düzeyi mesajı doğru olarak algılamasında etkin bir rol oynamaktadır. İletişimin etkin olabilmesi alıcının iyi bir dinleyici olmasına bağlıdır. Etkin bir iletişim için alıcının iyi bir dinleyici olması gereklidir. Kaynağın alıcıya gönderdiği mesajın içeriğinde çoğunlukla alıcıdan beklenen bir tavır ya da davranış vardır. Alıcı, gönderilen anlamları tam olarak algılamının ve çözümlenmenin ötesinde, mesajın içeriğinde öngörülen ve kendinden yapması beklenen davranışları gösterdiği zaman gerçek anlamda etkili iletişim meydana gelmiş olur (Mısırlı, 2017: 5).

3.2.5 Geribildirim

Kaynağın hedef noktasından bir tepki alarak iletişim sürecinin tamamlanması gerekir ve bu sonuca geribildirim denir. Hedefin, aldığı mesaja karşılık olarak

kaynağa gönderdiği yanıt, telefon konuşmasında karşılıklılık durumuna denk geldiği halde, kitle iletişimde böyle bir eşitlikten söz edemeyiz. Kitle iletişimde okuyucu izleyici- dinleyici tepkisi olarak yanıt, yine kaynak tarafından belirlenmiş, sınırlandırılmış araçlar eliyle yapılmaktadır. Kaynağın iletişimi denetlemede kullandığı yollar iyice anlaşılmalıdır (Türkoğlu, 2015: 13).

Geribildirim (feedback) iletişim sürecinin bir ögesidir. Alıcının tepkisinin göndericiye aktarımıdır. Gönderici mesajını hedef kitleye yollar ve hedef kitlede bu mesajı alıp, algıladıktan sonra göndericiye cevabını verir. Örneğin, telefonda mesaj alan taraf evet-hayır-tamam gibi sözlerle söylenenlere karşı bir tepki vermiş olur. Geribildirim iki türdür (sözlü ve sözsüz). Ses tonu, ses perdesi, ses tonu ile konuşma hızı sözlü geribildirim kapsamındadır. Konuşmacının belli başlı mesajlarını dinleyiciye aktarımı sözlü anlatımdır. Sesteki kullanım biçimi konuşmacı bireyin performansını olumlu veya olumsuz olarak etkiler. Konuşmacı sesini alçaltıp yükselttiğinin farkında olarak, dinleyicinin kullandığı sözcüklerin yanında yanıtlarındaki ses perdesinin memnuniyet hissi verip vermediğini anlaması gerekir. Beden dili, yüz mimik ve ifadeleri, göz teması, duruş, jestler, fiziki mekân ve zaman sözsüz geri beslemeyi kapsar. Sözsüz mesajı en çok yüz kasları ile gözler iletir. Örneğin, bireyin bir kaşını kaldırması şaşkınlığı, gözlerin açılması hayreti, tavana bakma derin düşünceye dalmayı, yere bakmak günlük hayaller kurmayı anlatabilir. Aynı zamanda yüzdeki ifade ve göz hareketleri, dinleyicilere konuşmacının onlarla iletişime geçip geçmemeyi isteyip istemediğini ya da mesajı anlamalarına ilgi duyup duymadığını anlatır (Bingaman, 1993: 19-20).

3.3 İletişimin Temel Amaçları

İnsan hayatında önemli bir faktör olan iletişim ve iletişimin kuramlarını araştırarak uygulamalarını anlamak insanın yaşamında olumlu ve önemli değişimlere yol açacaktır. İnsanlar arası ilişkilerde yaşanılacak olayların öncelikle doğru algılanıp yorumlandığına dikkat edilerek sonrasında çözüm de ona göre olmalıdır. İletişimin ilkelerini iyi bilerek uygulamak çoğu konuda aile, arkadaşlar ve ülkelerarası problemlerin çözümünde etkilidir. Bunları iyi bilerek ve uygulamak tüm problemlerin çözümleneceği anlamına gelmemekte fakat problemin başlangıç

aşamasında önüne geçilmesini sağlayarak diğer aşamaya geçmesini engelleyecektir (Severin ve Tankard, 2000: 94).

Öncelikle birçok insanın problemine katkı sağlayacak iletişimin diğer amaçları aşağıda sıralanmıştır.

✓ İletişim sürecinde bulunan kişiler kendi duygu, düşünce, algı ve öz benliklerini geliştirmektedirler.

✓ Etkili ve verimli iletişim kurularak, diğer insanlar tarafından olumlu karşılanma ve iyi bir etki yaratarak kendi davranışlarının nasıl kontrol edilmesi gerektiğini öğrenirler

✓ İletişim insan ilişkilerimizin daha da kuvvetlenmesi ve bilmediğimiz birçok konunun öğrenilmesine yardımcı olmaktadır.

✓ İletişim insanların mesleki gelişmelerine katkı sağlamaktadır. Ayrıca mesleki alanda ki iletişimin doğru kullanılması mesleki yeterliliğimizin güçlenmesine yardımcı olur.

✓ İletişim insan ilişkilerimizde ve kişisel gelişim alanlarında, kriz yönetimini kontrol etme, problem çözerek doğru kararlar alma gibi bir çok alanda katkı sağlar.

✓ Teknoloji ile birlikte evrensel olarak hızlı değişimlerin olması, insanların bu ortama hızlı uyum sağlamasını gerektirmektedir. Bunun için iletişim dünyanın her noktasında iletişim konusunda farklı dilleri de kullanarak yeterli bilgiye sahip olunmasını sağlar (Küçük, 2012: 5).

Bireyler arasındaki etkileşim iletişim yoluyla alıcının doğru bilgilendirmesi ikna edilmesi ve ona yön vererek iletişimi keyifli hale getirilmesini amaçlar “Birey karışındaki insanı etkilemek, bilgi vermek, düşünce dünyasına yön vermek, ayrıca eğlendirme gibi birçok amaç içerisine girer. Amaçlar genellikle geleceğe yönelik beklentilerden oluşmaktadır. İletişim ise amaçların hızlı bir şekilde gerçekleşmesi için zorunlu bir araçtır. İnsan ancak deneyimleri sonucunda emir vermeyi, emir almayı, başkalarından bir şeyler istemeyi ve onların isteklerine yanıt verebilmeyi öğrenmekte, olayların nasıl ortaya çıktığı ve nasıl geliştiği hakkında bilgi sahibi olmaktadır” (Zillioğlu, 2014: 48).

3.4 İletişim Becerisi

İletişim becerisi, olaylarla ilişkili oluşabilecek bakış açısını ve açıklamaları araştırıp, soruşturup ve bütünleştirmeyi kapsar. Bu beceriye sahip bir birey kendisine yöneltilmiş bir uyarıyı, eleştiriyi veya şikâyeti, farklı açılardan değerlendirme yeteneğine sahiptir (Özer, 2015: 65).

Başkalarıyla iyi ilişkiler kurmak için öncelikle kendimizle çok iyi iletişim kurmamız gerektiğini bilmeliyiz. İletişimi iyi olan bir şahıs hem kendi iç dünyasını hem de karşısındaki bireyin tutumlarını realist bir şekilde değerlendirebilir. Karşısındaki bireyin farkında olan kişi, onun tutumlarının nasıl bir iç dünyadan geldiği ile tecrübe ve yaşantılarını anlayabilir ve iletişim kurduğu bireyin beden duruşu, ses tonu ve iç dünyası ile ilgili ipuçlarını görerek değerlendirmeye çalışır (Cüceloğlu, 2016: 67).

İletişimde bağlantı kurabilmek kazanılmış bir tutum ve beceri ürünüdür. Ayrıca bireylerin birbiriyle öfkeli bir mücadele içerisine girmesi de kazanılmış bir tutum ve beceri ürünüdür. Bu bağlamda bireyler ya iletişimi ya da iletişimsizliği gerçekleştirirler. Görülende ise iletişimsizliği becerememeleridir. İşte bu beceriyi anlayıp, nasıl oluştuğunu görmek, iletişim olarak tanımlanan temel sürenin becerilebileceğini anlamak olacaktır (Özer, 2015: 10-15).

Nielsen (2008) de etkili iletişim becerisine sahip bir şahsın yaşamını kontrol ederek, diğer bireyler tarafından kontrol altına alınmaya çalışıldığında bu durumu engelleyip, olaylar ve diğer bireylerin müdahalesine güçlü bir şekilde etki edip, güvenlik, mutluluk ve hedefleri doğrultusunda davranışlar geliştirerek yaşamlarıyla ilgili olumlu değişiklikleri yapabileceklerini belirtmiştir (Nielsen, 2008: 21).

İletişim becerisi; bireylere, iletişim süreçlerinde başkalarını anlama, bunları yaparken de onların duygu ve düşüncelerini anlayarak onları görme duyarlılığı kazandırmaktadır. İletişim becerisi aynı zamanda sosyal bir beceridir. İletişim becerileri sezgi yoluyla ve doğuştan gerçekleşmesinden daha çok, iletişim tekniklerinin öğrenilebilir ve öğretilbilir olmasıdır. İletişim bozukluklarına neden olan sağlıklı iletişim kurma yolları öğrenildiğinde sağlıklı iletişim kurma yolları da

öğrenilmiş olacaktır. İletişim becerileri, iletişim sürecinde kişilerin bu süreci amaçlarına uygun olarak yürütülebilmesi için sahip oldukları uzmanlık ve yeterlilik alanlarını göstermektedir. İletişimde bulunulan kişilerin, ortamın, amacın özelliklerine göre iletişim becerisinin niteliği değişmektedir.

Karadağ, iletişimin etkili olabilmesi için gerekli ilkeler şu şekilde ifade etmektedir:

- ✓ İnsan değeri ve önemini kabullenme
- ✓ İnsanlara saygı duyma
- ✓ İnsanlara kolaylık sağlama
- ✓ Bireysel ayrılıkların varlığını kabul etme
- ✓ Herkesin kendi kararlarını kendisi alabilme gücü ve hakkının olduğuna inanmadır (Karadağ, 2013: 6).

3.5 İletişim Türleri

Literatürde farklı yazarların farklı sınıflandırmaları mevcuttur. Bunların en yaygın kullanılanlardan birisi Chaffe ve Berger (1987)'in yaptığı sınıflamadır.

1. Kitle iletişimi
2. Örgüt içi iletişim
3. Kişi içi iletişim
4. Kişilerarası iletişim (Dökmen, 2016: 21).

3.5.1 Kitle İletişimi

“Uzman grupların geniş, ayrışık ve farklılaşmış olan izleyiciye simgesel içerikleri yaymak için teknolojik cihazları (basın, radyo, film vs.) hizmete sunduğu kurum ve tekniklerden oluşan yapı kitle iletişimidir” (Janowitz, 1968: Akt: McQuail ve Windahl, 2010: 19). Dökmen (2016) kitle iletişimini “birtakım bilgi/simgelerin, birtakım amaçlar tarafından üretilerek, geniş topluluklara iletilmesi ile topluluğu

oluşturan bireyler tarafından yorumlanma süreci” olarak tanımlamıştır (Dökmen, 2016: 38).

Kitle iletişim araçlarının iletişim sürecinde birtakım temel özellikleri vardır. Çoklu iletilerin kalabalık kesimlere aynı anda gönderilmesi için içinde bir dünya barındıran teknolojik araçları kullanırlar. Kitle iletişimde kaynak görevini bireyler üstlenmez fakat bireyler gazete, dergi ve televizyon gibi iletişim araçlarında topluma bilgilerin üretilmesi, iletilmesi ve dağıtımında yer alırlar.

Aynı şekilde bireyin alıcı olarak değil ferdi olarak fark edilmeksizin belli olmayan izleyici olarak bilinmesi gerekir. Dönüt için kaynak ile alıcı arasında hiçbir etkileşim yoktur veya azdır. Çünkü genel yayın yapan iletişim araçlarından gelen mesajlara ile seyircilerin cevap verme olasılıkları yoktur (Steinberg, 2007: 254).

3.5.2 Örgüt İletişimi

Çeşitli iş ve işlevler konusunda otoritenin denetiminde belli bir amacı gerçekleştirmek için bir araya gelen insanların yaptığı faaliyetler bütününe örgüt denir. Bu çerçevede örgütsel iletişim; “Örgütte görev alan bireylerin kendilerine önceden tanımlanmış ve tevdi edilmiş görev sorumlulukları ve sosyal görevleri bir hiyerarşi ve içerisinde otoritenin denetimine girerek iletişim haline geçmesidir” (Dökmen, 2016: 37). Örgütlerin içerisinde haber ve bilginin yayılmasını sağlayan örgüt içi iletişim, bireyler arasında önemli bir göreve sahiptir. Var olan sistemin devam etmesi ve ilerlemesi açısından örgüt içi iletişim kaçınılmazdır (Kocabaş, 2005: 249).

3.5.3 Kişi-içi İletişim

İnsanın kendi kendine duygularıyla kurmuş olduğu iletişime kişi içi iletişim denir (Özer, 2015: 15) . Bireylerin toplum içerisinde kurmuş oldukları iletişim kişinin kendi iç bünyesinde başlar ve devam eder. İnsan davranışları duygularla birleşerek çevreyle kuracağı etkileşim ve iletişime dönüşür. Birey kendi kendine mesaj gönderip alabiliyorsa kişi içi iletişim gerçekleşiyor demektir. Bu iletişim

türünün en belirgin özelliği kaynak ve alıcının bireyin kendisinin olmasıdır (Steinberg, 2006: 21).

Dökmen; “Kişinin kendi kendine sorular sorması ve cevaplaması ayrıca bireysel ve toplumsal ihtiyaçlara dönük işlevselliğin farkına varılması iç muhasebe yaparak rüyalar görmesi ve mesajlar alması iç iletişim türü olarak bilinmektedir” (Dökmen, 2016: 21).

3.5.4 Kişilerarası İletişim

Kişilerarası iletişim insanlar arasında anlam yüklü ifadelerin karşı tarafa iletilmesi ve işlenmesi evresidir (West ve Turner, 2011: 10). Bu evrenin hedefleri ve kaynakları kişilerdir (Dökmen, 2016: 23). Bu aşamada üç temel unsurdan söz edilir. Bunlar süreç, duyguların paylaşılması ve bu kanaldaki iletiler. Süreç süreklilik arz eden bir olgudur ve bilgiler bu yolla paylaşılır. Diğer bir ifade ile kişiler arasındaki iletişim başlangıcı ve sonu tanımlanmamış geri dönüşü olmayan bir etkinlik içerisine girilmiş olmasıdır. Mesajlar insanların birbirleri ile etkileşime geçebilmeleri için kullanılan bir iletişim aracıdır. Duyguların paylaşılması kişisel iletişimin ana merkezidir. Çünkü duygular, iletilerle anlamını bulur (West ve Turner, 2011: 10).

Baltaş ve Baltas (2015) kişiler arasındaki iletişimin temel ögesini şöyle ifade etmektedir. Bu ifadeye göre bireyin bilgileri karşı tarafla paylaşması için öncelikli olarak onun herkes tarafından anlaşılması gerekmektedir. İletişimde anlaşılmayı sağlayacak özellikleri aşağıdaki gibidir;

İletişimde İlk Dakika Önemlidir: İletişimde ilk dakikada kişilerin karşılaşması ile başlar ve iletişim sürecinin önemli noktasıdır. Bu süreçte algılanan ile algılayıcı arasında daha önce yaşanmış olumlu ya da olumsuz etkileşimler karşı taraf hakkında bir takım yargılamalarda rol oynar. Kişinin yaşantısının bilinmesi iletişim sürecinde önemli bir etkiye sahiptir.

İletişim Sadece Bilgi Alışverişi Değildir: Bireyler arasındaki karşılık iletişim sadece bilgilerin aktarılması konusu değildir. Duygu ve düşüncelerimizin dilimize dökülmesi ve beden dilimizle de sağlanmalıdır. İletişime geçilen kişi ile beden dili uyum olmazsa doğru iletişim kurulamamıştır.

İletişim Kişiyeye Değil Kişiyeye Yapılır: İletişim farklı kişilerle oluşturulan bir süreçtir. Lakin kişilerin fiziki olarak aynı mekanlarda olmaları doğru iletişimin oluşması için yeterli değildir. İletişim bu sürece dahil olan kişilerin pozitif anlamda hazır olmalarına bağlıdır. Şayet alıcı birey, bu etkileşime hazır değilse iletişimin gerçekleşmesi zor olur.

İletişim Bir Bütündür: İletişim kalıbındaki tüm durumlar ve iletişimin süreci birbirinden ayrılmayan temel parçalardır. Sözlü iletişimi içerik olarak değerlendirmek sonuca ulaşma noktasında yanıltıcı olabilir. Bu sebeple iletişimi oluşturan temel sözcükler el ve göz mimikleri soyut olarak bu süreçte değerlendirilmemeli, iletişim bir bütün olarak ele alınmalıdır (Baltaş ve Baltaş, 2015: 19-22).

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Bu bölümde araştırmanın temel amacına uygun olarak; araştırmanın modeli, araştırmanın evren ve örnekleme, veri toplama araçları, verilerin toplanması ve verilerin analizinde kullanılan istatistiksel tekniklere yer verilmiştir.

4.1. Araştırmanın Modeli

Tarama ve anket tekniği kullanılan bu araştırma, serbest zaman kuruluşlarından yararlanan gençlerin sosyalleşme düzeyleri ve iletişim becerilerinin; yaş, cinsiyet eğitim düzeyi, ailenin aylık geliri, anne-baba mesleği, anne-baba eğitim düzeyi ve serbest zaman kuruluşlarını kullanma sıklığı gibi bazı değişkenleri açısından anlamlı farklılıklar taşıyıp taşımadığını belirlemeye yönelik betimsel nitelikli ilişkisel tarama modelinde yürütülmüştür.

Bu çalışmada betimsel araştırma türlerinden genel tarama modeli ve ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Genel tarama modeli evren hakkında genel bir yargıya varmak amacıyla, çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evrenin tümü ya da ondan alınacak bir örnek veya örneklem üzerinde yapılan taramadır. Tarama yöntemi geçmişte olmuş olan veya halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır (Karasar, 2014). Bilindiği üzere betimsel araştırmalar, ilgilenilen durumu tanımlamayı amaçlamaktadır. Betimsel araştırmalar, verilen bir durumu olabildiğince tam ve dikkatli bir şekilde tanımlar (Büyüköztürk ve ark, 2009). Bu çalışmada da serbest zaman kuruluşlarından yararlanan gençlerin sosyalleşme düzeyleri ve iletişim becerileri birçok bağımsız değişken ve demografik etken dikkate alınarak ayrıntılı bir biçimde ele alınmaya çalışılmıştır.

İlişkisel tarama modeli, iki ve daha çok sayıdaki değişken arasında birlikte değişimin varlığını belirlemeyi amaçlayan tarama yaklaşımına denir. İlişkisel tarama modelinde, değişkenlerin birlikte değişip değişmediği; değişme varsa bunun nasıl olduğu saptanmaya çalışılır (Karasar, 2011). Bu çalışmada ilişkisel tarama modeli aracılığıyla gençlerin sosyalleşme düzeyleri ve iletişim becerilerine etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır.

4.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, Konya Büyükşehir Belediyesi ve Merkez ilçelerinde aktif olarak hizmet sunan serbest zaman kuruluşları ve bu kuruluşlardan hizmet alan gençler (13-28 yaş) oluşturmaktadır. Tüm evrene ulaşmadaki maliyet ve zaman sınırlılıkları nedeni ile araştırmanın örneklemini, 01 Eylül 2017 – 30 Aralık 2017 tarihleri arasında bu kuruluşlardan düzenli olarak hizmet alan ve tesadüfi örneklem yoluyla seçilen 670 katılımcı ile toplanmıştır.

4.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmada, serbest zaman kuruluşlarından yararlanan gençlerin sosyalleşme düzeylerini belirlemek için "Sosyalleşme Boyutu" ve iletişim becerilerini belirlemek için de "İletişim Becerilerini Değerlendirme Ölçeği" kullanılmıştır. Ayrıca, gençlerin demografik özellikleri hakkında bilgi toplamak amacıyla da "Kişisel Bilgi Formu" araştırmacı tarafından hazırlanmıştır.

4.3.1 Kişisel Bilgi Formu

Araştırmanın bağımsız değişkenleri hakkında veri toplamak amacıyla araştırmacı tarafından geliştirilen anket, gençlerin cinsiyet, yaş, eğitim düzeyi, ailenin aylık geliri, anne-baba mesleği, anne-baba eğitim düzeyi, serbest zaman kuruluşlarında etkinliklere katılma amacı ve serbest zaman kuruluşlarını kullanma sıklığı gibi bazı demografik özellikleri belirlemeye yönelik 9 sorudan oluşmaktadır.

4.3.2. Sosyalleşme Boyutu

Araştırmada, gençlerin sosyalleşme düzeylerini ölçebilmek için Şahan (2007)'nin Hacettepe kişilik envanteri, sosyotropi otonomi ölçeği, sosyal karşılaştırma ölçeği, sosyal tanıma anketi, kendini tanımlama envanteri gibi ölçeklerden yararlanılarak geliştirdiği "sosyalleşme Boyutu" kullanılmıştır. Sosyalleşme Boyutu "Sosyalleşme" ve "Spor ile Sosyalleşme" boyutlarından oluşmaktadır. Bu araştırmanın amacına uygun olarak gerçekleşmesi için sadece sosyalleşme boyutu kullanılmıştır. Sosyalleşme boyutu, sosyalleşme kavramının ortaya çıkarılmasını amaçlayan 34 sorudan meydana gelmektedir. Soruların

hazırlanmasında kapalı uçlu ve açık uçlu soru tipi ile birlikte 5’li likert tipi soru ölçeği kullanılmıştır. Likert tipi ölçekleme, ölçekleme yöntemleri arasında en çok kullanılan ve kuruluş ve güvenilirliği açısından en kolay olanıdır. Araştırmada kullanmış olduğumuz likert ölçeği puanlaması için “1:*Hiç Katılmıyorum*”, “2:*Katılmıyorum*”, “3:*Kararsızım*”, “4:*Katılıyorum*”, “5:*Tamamen Katılıyorum*” şeklindedir.

4.3.2.1. Sosyalleşme Boyutunun Güvenirliği

Sosyalleşme boyutunun güvenirliği için likert tipi ölçekler için öncelikle kullanılan Cronbach Alpha formülü ile güvenirlilik katsayısının hesaplanması yöntemi kullanılmıştır. Buna göre sosyalleşme boyutunun güvenirliği $\alpha = 0.739$ şeklinde hesaplanmıştır (Şahan 2007).

4.3.3. İletişim Becerileri Değerlendirme Ölçeği

Korkut (1996) tarafından 25 madde ve beşli likert tipi olarak geliştirilen ölçek, ilk olarak lise öğrencilerine yönelik hazırlanmış daha sonra üniversite öğrencileri ile 61 yetişkin üzerinde uygulanmıştır. Bireylerin iletişim becerilerini nasıl değerlendirdiklerini anlamak amacı ile geliştirilmiş 5-li likert tipi bir ölçek olan İBDÖ, 25 ifadeden oluşan ölçek hiçbir zamandan (1) her zamana (5) doğru puanlanmaktadır. Tersine maddelerin olmadığı ölçekten elde edilen puanın fazlalısı bireylerin kendi iletişim becerilerini olumlu yönde değerlendirdikleri anlamına gelmektedir (Korkut, 1997).

4.3.3.1. İletişim Becerileri Değerlendirme Ölçeğinin Geçerlilik ve Güvenirlik Çalışması:

Lise öğrencilerinden elde edilen verilerle yapılan varyans analizi sonuçları ölçeğin tek boyutlu olduğunu gösterir niteliktedir. Ölçeğin Empatik Eğilim Ölçeği (Dökmen, 1988) ile yetişkinler için ana babalarla yapılan benzer ölçekler geçerliği sonucunda elde edilen geçerlik katsayısı .58 olarak hesaplanmıştır (Korkut,1996).

Testin tekrarı yöntemi ile yapılan güvenirlilik çalışması sonucunda ölçeğin güvenirlilik katsayısı.76 ($p < .001$) olarak elde edilmiştir. İç tutarlılık katsayısı olarak

alfa değeri ise.80 ($p<.001$) olarak bulunmuştur (Korkut, 1996). Ölçeğin yetişkinlere yönelik olarak üç haftalık arayla yapılan testin tekrarı çalışması sonucunda güvenilirlik katsayısı.69 olarak hesaplanmıştır (Korkut, 1997) Geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları yapılmış olan ölçek, bireylerin iletişim becerilerini algılama düzeyini belirlemede veri toplamak için kullanılabilir özellikler göstermektedir Ölçekten alınabilecek en yüksek puan 100, en düşük puan 0'dır. Puanın yüksekliği bireyin kendini iletişim becerileri konusunda başarılı algıladığı biçiminde değerlendirilmektedir (Korkut, 1996).

4.4. Verilerin Toplanması

Araştırma kapsamındaki 4 belediye sınırları içerisindeki serbest zaman kuruluşları yöneticileriyle görüşülmüş, araştırmanın amacıyla ilgili gerekli bilgiler verildikten sonra uygun zamanlarda randevu alınmıştır. Belirlenen randevular doğrultusunda araştırma için kullanılan anketler bırak ve topla tekniğiyle dağıtılıp toplanmıştır. Uygun olan katılımcılara ya araştırmacı tarafından bizzat yaptırılmış ya da daha sonra toplanmak üzere dağıtılmıştır. Anketin cevaplanma süresi yaklaşık 10-15 dakika sürmüştür. Araştırmada 750 anket dağıtılmış, 80 anket hatalı ya da eksik doldurulduğu için değerlendirilmemiş ve toplamda 670 anket değerlendirmeye alınmıştır. Değerlendirmeye alınan anket bazında geri dönüş oranı % 89,3 olarak gerçekleşmiştir. Katılımcıların tamamı, araştırmaya gönüllü olarak katılmıştır. Kurumlar arası bilgilerin paylaşılmasının etik olmaması düşüncesi ile araştırmada, bu dört belediyenin isimleri kullanılmamıştır.

4.5. Verilerin Analizi

Araştırmanın bu bölümünde, araştırma grubunu oluşturan öğrencilerin demografik özelliklerini (cinsiyet, yaş, eğitim düzeyi, ailenin aylık geliri, anne-baba mesleği, anne-baba eğitim düzeyi ve serbest zaman kuruluşlarını kullanma sıklığı) betimleyici frekans ve yüzde dağılımları çıkarılmış, sonra ölçeklerin puan ortalamaları için, $\bar{X}$, ss, $Sh_{\bar{x}}$ değerleri tablolar halinde sunulmuştur.

Araştırma grubundan elde edilen verilerin analizine başlamadan önce, verilerin normal dağılım gösterip göstermediğini belirlemek için basıklık (kurtosis)

ve çarpıklık (skewness) katsayıları incelenmiştir. Basıklık katsayısı normal dağılımda 0'dır. Dağılımın normal dağılımdan manidar düzeyde farklılaşmıyor olması için bu değerlerin (-1, +1) aralığında olması beklenir (Tabachnick ve Fidell, 2013).

Yapılan bu araştırmada *sosyalleşme boyutuna* ilişkin elde edilen verilerin çarpıklık katsayısı -0,923 ve basıklık katsayısı 1,832 arasında olduğu tespit edilmiştir. *İletişim becerileri değerlendirme* ölçeğinin çarpıklık katsayısı -1.026 ve basıklık katsayısı 2.099 olduğu tespit edilmiştir. Bu bulgulara göre verilerin normal dağılım sergilemediği görülmektedir.

Verilerin normal dağılım göstermediği için, normal dağılım özelliği göstermeyen dağılımlar için non-parametrik analiz teknikleri kullanılmıştır. Bu bağlamda:

1. Örneklem grubunu oluşturan gençlerin *sosyalleşme boyutu* ve *iletişim becerileri değerlendirme* ölçeğinden elde edilen puan ortalamalarının cinsiyet değişkenlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için *Mann Whitney U testi*,
2. Örneklem grubunu oluşturan gençlerin *sosyalleşme boyutu* ve *iletişim becerileri değerlendirme* ölçeğinden elde edilen puan ortalamalarının yaş, eğitim düzeyi, ailenin aylık geliri, anne-baba mesleği, anne-baba eğitim düzeyi ve serbest zaman kuruluşlarını kullanma sıklığı değişkenlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için *Kruskal Wallis H testi*,
3. Kruskal Wallis H testi sonucunda gruplar arasında fark bulunduğunda, farklılıkların kaynağını (hangi gruplar arasında olduğunu) belirlemek üzere her bir grup için ayrı ayrı *Mann Whitney U testi*,
4. Örneklem grubunu oluşturan gençlerin *sosyalleşme boyutu* ve *iletişim becerileri değerlendirme* ölçeği arasındaki ilişkiyi belirlemek üzere *Spearman korelasyon analizi* uygulanmıştır. Bu analizin yorumunda 0,50'nin altında korelasyon zayıf, 0,50 ile 0,70 arasında korelasyon orta, 0,70 üzeri korelasyonda kuvvetli ilişki yönünde yorumlanır.

Elde edilen veriler bilgisayarda SPSS programında çözümlenmiş anlamlılıklar minimum $p < ,05$ düzeyinde sınanmıştır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

BULGULAR

Bu bölümde, araştırma probleminin çözümü için, serbest zaman kuruluşlarından yararlanan gençlerin ölçekler yoluyla toplanan verilerin analizi sonucunda elde edilen bulgular yer almaktadır.

5.1. Araştırmaya Katılan Gençlerin Demografik Özellikleri

Örneklem grubundaki gençlere ait demografik verilerin frekans ve yüzde dağılımları aşağıda sırasıyla verilmiştir.

Çizelge 5.1. Cinsiyet Değişkeni için Frekans ve Yüzde Değerleri

Cinsiyet	N	%
Kadın	368	54,9
Erkek	302	45,1
Toplam	670	100,0

Çizelge 5.1'de görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan gençlerin 368'i (%54,9) kadın, 302'si (%45,1) erkektir.

Çizelge 5.2. Yaş Değişkeni için Frekans ve Yüzde Değerleri

Yaş	N	%
13-16 yaş	130	19,4
17-20 yaş	332	49,6
21-24 yaş	177	26,4
25-28 yaş	31	4,6
Toplam	670	100,0

Çizelge 5.2'de görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan gençlerin 130'u (%19,4) 13-16 yaş, 332'si (%49,6) 17-20 yaş, 177'si (%26,4) 21-24 yaş, 31'i (%4,6) 25-28 yaş grubundadır.

Çizelge 5.3. Eğitim Düzeyi Değişkeni için Frekans ve Yüzde Değerleri

Eğitim Durumu	N	%
Ortaokul	59	8,8
Lise	257	38,4
Ön Lisans	80	11,9
Lisans	264	39,4
Lisansüstü	10	1,5
Toplam	670	100,0

Çizelge 5.3'te görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan gençlerin 59'unun (%8,8) ortaokul mezunu, 257'sinin (%38,4) lise mezunu, 80'inin (%11,9) ön lisans mezunu, 264'ünün (%39,4) lisans mezunu ve 10'unun (%1,5) lisansüstü eğitim mezunudur.

Çizelge 5.4. Aylık Ortalama Gelir Değişkeni için Frekans ve Yüzde Değerleri

Aylık Ortalama Gelir	N	%
1500 TL ve altı	148	22,1
1501-2500 TL	245	36,6
2501-3500 TL	167	24,9
3501 TL ve üzeri	110	16,4
Toplam	670	100,0

Çizelge 5.4'de görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan gençlerin ailelerinin aylık ortalama gelirleri, 148'inin (%22,1) 1500 TL ve altı, 245'inin (%36,6) 1501-2500 TL, 167'sinin (%24,9) 2501-3500 TL ve 110'unun (%16,4) 3501 TL ve üzeridir.

Çizelge 5.5. Anne Meslek Değişkeni için Frekans ve Yüzde Değerleri

Anne Meslek Durumu	N	%
İşçi	33	4,9
Memur	20	3,0
Serbest meslek	25	3,8
Emekli	24	3,6
Ev hanımı	545	81,3
Diğer	23	3,4
Toplam	670	100,0

Çizelge 5.5'te görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan gençlerin annelerinin, 54'ünün (%8,1) işçi, 20'sinin (%3,0) memur, 25'inin (%3,8) serbest meslek, 24'ünün (%3,6) emekli, 545'inin (%81,3) ev hanımı ve 23'ünün (%3,4) diğer meslek gurubundadır.

Çizelge 5.6. Baba Meslek Değişkeni için Frekans ve Yüzde Değerleri

Baba Meslek Durumu	N	%
İşsiz	17	2,5
İşçi	152	22,8
Memur	116	17,3
Serbest meslek	167	24,9
Emekli	140	20,9
Diğer	78	11,6
Toplam	670	100,0

Çizelge 5.6'da görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan gençlerin babalarının, 17'sinin (%2,5) işsiz, 152'sinin (%22,8) işçi, 116'sının (%17,3) memur, 167'sinin (%24,9) serbest meslek, 140'ının (%20,9) emekli ve 78'inin (%11,6) diğer meslek gurubundadır.

Çizelge 5.7. Anne Eğitim Düzeyi Değişkeni için Frekans ve Yüzde Değerleri

Anne Eğitim Durumu	N	%
Okur-Yazar	49	7,3
İlkokul	332	49,6
Ortaokul	140	20,9
Lise	96	14,3
Lisans	40	6,0
Lisansüstü	13	1,9
Toplam	670	100,0

Çizelge 5.7’te görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan gençlerin anneleri, 49’unun (%7,3) okur-yazar, 332’sinin (%49,6) ilkokul mezunu, 140’ının (%20,9) ortaokul mezunu, 96’sının (%14,3) lise mezunu, 40’ının (%6,0) lisans mezunu ve 13’ünün (%1,9) lisansüstü eğitim mezunudur.

Çizelge 5.8. Baba Eğitim Düzeyi Değişkeni için Frekans ve Yüzde Değerleri

Baba Eğitim Durumu	N	%
Okur-Yazar	21	3,1
İlkokul	206	30,7
Ortaokul	113	16,9
Lise	159	23,7
Lisans	148	22,1
Lisansüstü	23	3,4
Toplam	670	100,0

Çizelge 5.8’de görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan gençlerin babaları, 21’inin (%3,1) okur-yazar, 206’sının (%30,7) ilkokul mezunu, 113’ünün (%16,9) ortaokul mezunu, 159’unun (%23,7) lise mezunu, 148’inin (%22,1) lisans mezunu ve 23’ünün (%3,4) lisansüstü eğitim mezunudur.

Çizelge 5.9. Gençlerin Serbest Zaman Kuruluşlarında Katıldıkları Etkinliklerin Öncelik Sıralaması ve Dağılımları

Etkinliklerin Öncelik Sıralaması	1. Öncelik		2. Öncelik		3. Öncelik	
	N	%	N	%	N	%
Sportif Faaliyetler	218	32,5	123	18,4	82	12,2
Sosyal ve Kültürel Geziler	99	14,8	185	27,6	154	23,0
Gönüllülük ve Topluma Hizmet Etkinlikleri	86	12,8	65	9,7	173	25,8
Kişisel Gelişim Eğitimleri	159	23,7	105	15,7	98	14,6
Seminer, Sempozyum, Panel ve Projeler	46	6,9	108	16,1	100	14,9
Sanatsal Faaliyetler	62	9,3	84	12,5	63	9,4
Toplam	670	100,0	670	100,0	670	100,0

Çizelge 5.9’da görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan gençlerin serbest zaman kuruluşlarında katıldıkları etkinliklerin öncelik sıralamasında birinci sırada "sportif faaliyetler" (% 32,5), ikinci sırada "sosyal ve kültürel geziler" (% 27,6) ve üçüncü sırada "gönüllülük ve topluma hizmet etkinlikleri"(% 25,8) olarak sıralanmıştır.

Çizelge 5.10. Gençlerin Serbest Zaman Kuruluşlarını Kullanım sıklığı için Frekans ve Yüzde Değerleri

Kullanım Sıklığı	N	%
Haftada 7 kez	25	3,7
Haftada 3-4 Kez	201	30,0
Haftada 1 Kez	217	32,4
Ayda 1 Kez	227	33,9
Toplam	670	100,0

Çizelge 5.9’da görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan gençlerin serbest zaman kuruluşlarını 25'inin (%3,7) haftada 7 kez, 201'inin (%30,0) haftada 3-4 kez, 217'sinin (%32,4) haftada 1 kez ve 227'sinin (%33,9) ayda 2 kez sıklıkla kullanmıştır.

5.2. Sosyalleşme Boyutu ve İletişim Becerileri Değerlendirme Ölçeğine Ait Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

Çizelge 5.11. Gençlerin Sosyalleşme Boyutu ve İletişim Becerileri Değerlendirme Ölçeğinden Aldıkları Puanların Aritmetik Ortalama Standart Sapma Minimum ve Maksimum Değerleri

Ölçekler	N	$\bar{X}$	ss	Min	Mak
Sosyalleşme	670	3,58	0,42	1,65	4,56
İletişim Becerisi	670	71,93	14,36	3	100

Çizelge 5.11'de görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan gençlerin *sosyalleşme* boyutundan aldıkları puanların aritmetik ortalaması $\bar{X} = 3,58$ (ss=0,42) ve *iletişim becerileri* ölçeğinden aldıkları puanların aritmetik ortalaması $\bar{X} = 71,93$ (ss=14,36) olarak hesaplanmıştır.

5.3 Sosyalleşme Boyutu ve İletişim Becerileri Değerlendirme Ölçeğine İlişkin Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde örneklem grubunu oluşturan gençlerin sosyalleşme boyutu ve iletişim becerileri değerlendirme ölçeklerinden aldıkları puanların cinsiyet, yaş, eğitim düzeyi, ailenin aylık geliri, anne-baba mesleği, anne-baba eğitim düzeyi ve serbest zaman kuruluşlarını kullanma sıklığı değişkenlerine göre farklılaşp farklılaşmadığı sonuçlarına yer verilmiştir.

5.3.1 Sosyalleşme Boyutuna İlişkin Bulgular

Çizelge 5.12. Gençlerin Sosyalleşme Boyutu Puanlarının Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek İçin Yapılan Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Boyut	Cinsiyet	n	Sıra Ort.	Sıra Top.	U	P
Sosyalleşme Düzeyi	Kadın	368	343,68	126473,50	52558,500	0,227
	Erkek	302	325,53	98311,50		

Çizelge 5.12'de görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan gençlerin *sosyalleşme* boyutundan aldıkları puanların cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir

farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Mann-Whitney U testi sonucunda; grupların sıra ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaşmadığı bulunmuştur ($U=52558,500$; $p>0.05$).

Çizelge 5.13. Gençlerin Sosyalleşme Boyutu Puanlarının Yaş Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek İçin Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Boyut	Yaş	n	Sıra Ort.	Sd	X ²	P
Sosyalleşme Düzeyi	13-16 yaş	130	303,28	3	7,498	0,058
	17-20 yaş	332	347,93			
	21-24 yaş	177	326,88			
	25-28 yaş	31	386,71			

Çizelge 5.13’de görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan gençlerin *sosyalleşme* boyutundan aldıkları puanların yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis-H testi sonucunda; grupların sıra ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır [$X^2_{(3)}= 7,498$; $p>0,05$].

Çizelge 5.14. Gençlerin Sosyalleşme Boyutu Puanlarının Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek İçin Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Boyut	Eğitim Durumu	n	Sıra Ort.	Sd	X ²	P
Sosyalleşme Düzeyi	Ortaokul	59	345,70	4	0,672	0,955
	Lise	257	330,86			
	Ön Lisans	80	346,76			
	Lisans	264	335,01			
	Lisansüstü	10	317,45			

Çizelge 5.14’de görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan gençlerin *sosyalleşme* boyutundan aldıkları puanların eğitim düzeyi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis-H testi sonucunda; grupların sıra ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır [$X^2_{(4)}= 0,672$; $p>0,05$].

Çizelge 5.15. Gençlerin Sosyalleşme Boyutu Puanlarının Aylık Ortalama Gelir Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek İçin Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Boyut	Aylık Ortalama Gelir	n	Sıra Ort.	Sd	X ²	P
Sosyalleşme Düzeyi	1500 TL ve altı	148	332,38	3	1,471	0,689
	1501-2500 TL	245	326,02			
	2501-3500 TL	167	348,50			
	3501 TL ve üzeri	110	341,07			

Çizelge 5.15’de görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan gençlerin *sosyalleşme* boyutundan aldıkları puanların aylık ortalama gelir değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis-H testi sonucunda; grupların sıra ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır [$X^2_{(3)}= 1,471$; $p>0,05$].

Çizelge 5.16. Gençlerin Sosyalleşme Boyutu Puanlarının Anne Meslek Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek İçin Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Boyut	Anne Meslek	n	Sıra Ort.	Sd	X ²	P
Sosyalleşme Düzeyi	İşçi	33	313,58	5	10,692	0,058
	Memur	20	412,95			
	Serbest meslek	25	293,46			
	Emekli	24	301,38			
	Ev hanımı	545	341,10			
	Diğer	23	248,22			

Çizelge 5.16’de görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan gençlerin *sosyalleşme* boyutundan aldıkları puanların anne meslek değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis-H testi sonucunda; grupların sıra ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır [$X^2_{(5)}= 10,692$; $p>0,05$].

Çizelge 5.17. Gençlerin Sosyalleşme Boyutu Puanlarının Baba Meslek Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek İçin Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Boyut	Baba Meslek	n	Sıra Ort.	Sd	X ²	P
Sosyalleşme Düzeyi	İşsiz	17	229,79	5	9,704	0,084
	İşçi	152	333,50			
	Memur	116	333,70			
	Serbest meslek	167	339,90			
	Emekli	140	362,80			
	Diğer	78	306,69			

Çizelge 5.17'de görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan gençlerin *sosyalleşme* boyutundan aldıkları puanların baba meslek değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis-H testi sonucunda; grupların sıra ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır [$X^2_{(5)} = 9,704$; $p > 0,05$].

Çizelge 5.18. Gençlerin Sosyalleşme Boyutu Puanlarının Anne Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek İçin Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Boyut	Anne Eğitim	n	Sıra Ort.	Sd	X ²	P
Sosyalleşme Düzeyi	Okur-Yazar	49	350,86	5	1,995	0,850
	İlkokul	332	335,17			
	Ortaokul	140	330,18			
	Lise	96	327,47			
	Lisans	40	367,34			
	Lisansüstü	13	304,62			

Çizelge 5.18'de görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan gençlerin *sosyalleşme* boyutundan aldıkları puanların anne eğitim düzeyi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis-H testi sonucunda; grupların sıra ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır [$X^2_{(5)} = 1,995$; $p > 0,05$].

Çizelge 5.19. Gençlerin Sosyalleşme Boyutu Puanlarının Baba Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek İçin Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Boyut	Baba Eğitim	n	Sıra Ort.	Sd	X ²	P
Sosyalleşme Düzeyi	Okur-Yazar	21	392,81	5	2,636	0,756
	İlkokul	206	330,87			
	Ortaokul	113	341,20			
	Lise	159	326,78			
	Lisans	148	341,10			
	Lisansüstü	23	320,91			

Çizelge 5.19'de görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan gençlerin *sosyalleşme* boyutundan aldıkları puanların baba eğitim düzeyi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis-H testi sonucunda; grupların sıra ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır [$X^2_{(5)} = 2,636$; $p > 0,05$].

Çizelge 5.20. Gençlerin Sosyalleşme Boyutu Puanlarının Serbest Zaman Kuruluşlarını Kullanım sıklığı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek İçin Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Boyut	Kullanım Sıklığı	n	Sıra Ort.	Sd	X ²	P
Sosyalleşme Düzeyi	Haftada 7 kez	25	331,72	3	0,751	0,861
	Haftada 3-4 Kez	201	335,01			
	Haftada 1 Kez	217	344,00			
	Ayda 1 Kez	227	328,22			

Çizelge 5.20'de görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan gençlerin *sosyalleşme* boyutundan aldıkları puanların serbest zaman kuruluşlarını kullanım sıklığı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis-H testi sonucunda; grupların sıra ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır [$X^2_{(3)} = 0,751$; $p > 0,05$].

5.3.2. İletişim Becerileri Değerlendirme Ölçeğine İlişkin Bulgular

Çizelge 5.21. Gençlerin İletişim Becerileri Değerlendirme Ölçeği Puanlarının Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek İçin Yapılan Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Boyut	Cinsiyet	n	Sıra Ort.	Sıra Top.	U	P
İletişim Becerisi	Kadın	368	365,48	134497,00	44535,000	0,000
	Erkek	302	298,97	90288,00		

Çizelge 5.21'de görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan gençlerin *iletişim becerileri değerlendirme* ölçeğinden aldıkları puanların cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Mann-Whitney U testi sonucunda; grupların sıra ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($U=44535,00$; $p<0,05$). Sıra ortalamaları dikkate alındığında, kadınların iletişim becerilerinin erkeklerinkine göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Çizelge 5.22. Gençlerin İletişim Becerileri Değerlendirme Ölçeği Puanlarının Yaş Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek İçin Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Boyut	Yaş	n	Sıra Ort.	Sd	X ²	P	Anlamlı Fark	
İletişim Becerisi	A	13-16 yaş	130	271,20	3	18,715	0,000	A<B A<C A<D
	B	17-20 yaş	332	353,04				
	C	21-24 yaş	177	342,66				
	D	25-28 yaş	31	376,44				

Çizelge 5.22'de görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan gençlerin *iletişim becerileri değerlendirme* ölçeğinden aldıkları puanların yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis-H testi sonucunda; grupların sıra ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur [$X^2_{(3)}= 18,715$; $p<0,05$].

Gruplar arasında gözlenen anlamlı farkın, hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere iletişim becerilerinin yaş değişkeninin ikili kombinasyonları üzerinden Mann Whitney U-testi uygulanmıştır. Bu test sonuçlarına göre; 17-20, 21-24 ve 25-28 yaş grubunda yer alan gençlerin 13-16 yaş grubunda yer alan gençlere göre iletişim becerilerinin anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Çizelge 5.23. Gençlerin İletişim Becerileri Değerlendirme Ölçeği Puanlarının Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek İçin Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Boyut	Eğitim Durumu	n	Sıra Ort.	Sd	X ²	P
İletişim Becerisi	Ortaokul	59	296,92	4	7,334	0,119
	Lise	257	322,01			
	Ön Lisans	80	369,23			
	Lisans	264	345,17			
	Lisansüstü	10	384,75			

Çizelge 5.23'de görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan gençlerin *iletişim becerileri değerlendirme* ölçeğinden aldıkları puanların eğitim düzeyi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis-H testi sonucunda; grupların sıra ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır [$X^2_{(4)} = 7,334$; $p > 0,05$].

Çizelge 5.24. Gençlerin İletişim Becerileri Değerlendirme Ölçeği Puanlarının Aylık Ortalama Gelir Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek İçin Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Boyut	Aylık Ortalama Gelir	n	Sıra Ort.	Sd	X ²	P
İletişim Becerisi	1500 TL ve altı	148	328,66	3	7,528	0,057
	1501-2500 TL	245	314,18			
	2501-3500 TL	167	365,43			
	3501 TL ve üzeri	110	346,75			

Çizelge 5.24'de görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan gençlerin *iletişim becerileri değerlendirme* ölçeğinden aldıkları puanların aylık ortalama gelir değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla

yapılan Kruskal Wallis-H testi sonucunda; grupların sıra ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır [$X^2_{(3)} = 7,528$; $p > 0,05$].

Çizelge 5.25. Gençlerin İletişim Becerileri Değerlendirme Ölçeği Puanlarının Anne Meslek Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek İçin Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Boyut	Anne Meslek	n	Sıra Ort.	Sd	X ²	P
İletişim Becerisi	İşçi	33	342,97	5	0,634	0,986
	Memur	20	321,73			
	Serbest meslek	25	333,02			
	Emekli	24	311,50			
	Ev hanımı	545	337,17			
	Diğer	23	324,87			

Çizelge 5.25'de görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan gençlerin *iletişim becerileri değerlendirme* ölçeğinden aldıkları puanların anne meslek değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis-H testi sonucunda; grupların sıra ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır [$X^2_{(5)} = 0,634$; $p > 0,05$].

Çizelge 5.26. Gençlerin İletişim Becerileri Değerlendirme Ölçeği Puanlarının Baba Meslek Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek İçin Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Boyut	Baba Meslek	n	Sıra Ort.	Sd	X ²	P
İletişim Becerisi	İşsiz	17	276,68	5	6,743	0,240
	İşçi	152	319,27			
	Memur	116	340,30			
	Serbest meslek	167	324,23			
	Emekli	140	365,36			
	Diğer	78	343,34			

Çizelge 5.26'de görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan gençlerin *iletişim becerileri değerlendirme* ölçeğinden aldıkları puanların baba meslek değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla

yapılan Kruskal Wallis-H testi sonucunda; grupların sıra ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır [$X^2_{(5)}= 6,743$; $p>0,05$].

Çizelge 5.27. Gençlerin İletişim Becerileri Değerlendirme Ölçeği Puanlarının Anne Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek İçin Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Boyut	Anne Eğitim	n	Sıra Ort.	Sd	X ²	P
İletişim Becerisi	Okur-Yazar	49	293,91	5	3,706	0,592
	İlkokul	332	339,85			
	Ortaokul	140	339,43			
	Lise	96	322,91			
	Lisans	40	361,13			
	Lisansüstü	13	353,15			

Çizelge 5.27'de görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan gençlerin iletişim becerileri değerlendirme ölçeğinden aldıkları puanların anne eğitim düzeyi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis-H testi sonucunda; grupların sıra ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır [$X^2_{(5)}= 3,706$; $p>0,05$].

Çizelge 5.28. Gençlerin İletişim Becerileri Değerlendirme Ölçeği Puanlarının Baba Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek İçin Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Boyut	Baba Eğitim	n	Sıra Ort.	Sd	X ²	P
İletişim Becerisi	Okur-Yazar	21	301,90	5	4,246	0,515
	İlkokul	206	335,50			
	Ortaokul	113	340,81			
	Lise	159	320,85			
	Lisans	148	357,32			
	Lisansüstü	23	300,96			

Çizelge 5.28'de görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan gençlerin iletişim becerileri değerlendirme ölçeğinden aldıkları puanların baba eğitim düzeyi

değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis-H testi sonucunda; grupların sıra ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır [$X^2_{(5)} = 4,246$; $p > 0,05$].

Çizelge 5.29. Gençlerin İletişim Becerileri Değerlendirme Ölçeği Puanlarının Serbest Zaman Kuruluşlarını Kullanım sıklığı Değişkenine Göre Farklılaşım Farklılaşmadığını Belirlemek İçin Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Boyut	Kullanım Sıklığı	n	Sıra Ort.	Sd	X ²	P
İletişim Becerisi	Haftada 7 kez	25	362,86	3	1,464	0,691
	Haftada 3-4 Kez	201	329,55			
	Haftada 1 Kez	217	328,48			
	Ayda 1 Kez	227	344,47			

Çizelge 4.29'da görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan gençlerin *iletişim becerileri değerlendirme* ölçeğinden aldıkları puanların serbest zaman kuruluşlarını kullanım sıklığı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis-H testi sonucunda; grupların sıra ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır [$X^2_{(3)} = 1,464$; $p > 0,05$].

5.3.3. Sosyalleşme Boyutu Puanları ile İletişim Becerileri Değerlendirme Ölçeği Puanları Arasındaki İlişkiye İlişkin Bulgular:

Çizelge 5.30. Gençlerin Sosyalleşme Boyutu Puanları ile İletişim Becerileri Değerlendirme Ölçeği Puanları Arasındaki İlişkiye Ait Bulgular

Değişken	İletişim Becerisi	
Sosyalleşme Düzeyi	r	,558**
	P	,000
	N	670

Çizelge 5.30'da görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan gençlerin *spearman korelasyon* analizi sonucuna göre *sosyalleşme* puanları ile *iletişim becerisi* puanları arasında pozitif yönde anlamlı ve korelasyon değerlerine göre orta düzeyde ilişki ($r = .558$; $p < .01$) bulunmuştur. Yani serbest zaman kuruluşlarından yararlanan gençlerin sosyalleşme düzeyleri artarken iletişim becerileri de artmaktadır.

ALTINCI BÖLÜM

TARTIŞMA SONUÇ

Gençlerimizin serbest zamanlarını değerlendirmek için katıldıkları rekreatif etkinlikler; günümüzde toplum yaşamının vazgeçilmez unsurları haline gelmiştir. Yapılan sanatsal, kültürel ve sportif faaliyetlerle gençler kendilerini yenilemekte ve sosyalleşme olarak toplumun her kademesinde yer almaktadırlar.

Sosyalleşme gencin toplumsal kültürle bütünleşmesini ve içinde yaşadığı toplumla uyum sağlamasını mümkün kılan bir mekanizmadır. Sosyalleşme, gencin doğuştan itibaren belli aşamalardan geçerek kendisinden beklenen uygun rol ve normlardan haberdar olma, toplumun üyeliğini kazanma sürecidir. Bu süreçte gencin sosyalleşmesinde başta aile olmak üzere okul, akran grubu, iş hayatı ve kitle iletişim araçları önemli bir yer tutar. Sosyalleşme, çoğu yaklaşıma göre, yardıma ihtiyaç duyan bireyin, yavaş yavaş içerisinde doğduğu kültür için geçerli olan becerileri edinerek kendi bilincinde olan, bilgili ve bilinçli bir birey haline gelmesi sürecini ifade eder ayrıca genç bu tür tutumlar ve etkinlikler içerisine girerek kişilerle olan iletişimini en üst seviyeye getirme olanağı bulur.

İletişim ise insanın çevreye uyum sağlayabilmesi için gerekli olan en önemli öğelerden birisidir. İletişim yolu ile gençler zihinlerindeki kavram ve fikirleri açığa vurma, onları paylaşma ve değerlendirme olanağı bulurlar. Başkalarını etkileme, onlardan etkilenme, yararlanma, yararlı olma ve bir başarı gösterme iletişim sayesinde gerçekleşmektedir” Günlük yaşantıların temeli insan ilişkilerine dayanır ve gençler iletişim sayesinde ilişkilerini düzenler. İnsanı insan yapan belki de en önemli özellik, iletişim yeteneği ve bunun sonucunda ortaya çıkan kültürel birikimdir. Gençler İletişim sayesinde başkalarının duygularını, düşüncelerini, yaşantılarını keşfeder, paylaşır, etkiler ve etkilenir ve gençler çevre ile etkileşime girerek iletişim kurmayı öğrenirler.

Serbest zaman etkinliklerinin yararlarına ilişkin yapılan araştırmalar serbest zaman etkinliklerinin gençlere özellikle psikolojik, sosyolojik, sağlık, fiziksel, sosyalleşme ve iletişim alanlarında yarar sağladığını ortaya koymaktadır. Bu

yararlardan hareketle ülkemizde de gençlerin serbest zaman etkinliklerini iyi bir şekilde geçirebilmeleri için gerekli olan ortamın sağlanması gerekmektedir.

Yapılan bu çalışmada, serbest zaman kuruluşlarından yararlanan gençlerin, sosyalleşme düzeyleri ve iletişim becerilerini incelemek ve gençlerin sosyalleşme düzeyleri ve iletişim becerileri cinsiyet, yaş, eğitim durumu, ailenin aylık geliri, anne ve baba meslek durumu, faaliyetlere katılım türü ve faaliyetlere katılım sıklığı gibi çeşitli değişkenler açısından farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiş, yorumlanmış ve tartışılmıştır. Bu araştırmanın sonunda gençlerin sosyalleşme düzeyini ve iletişim becerileri birçok faktörün etkilediği tespit edilmiştir. Araştırmamızın örneklem grubunu oluşturan gençlerin çoğunun kadın olduğu ve cinsiyet değişkenine göre kadın ve erkekler arasında sosyalleşme boyutu puanlarına göre istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmadığı görülmektedir. Çalışmamıza katılan genç kadınların oranının fazla olması serbest zaman kuruluşlarının çoğunun kamu kurum ve kuruluşu olması ayrıca güvenli noktalarda hizmet sunması, kadınların kendilerinin güvende hissetmelerine ve bu tür ortamlar sayesinde sosyalleşmelerine ve mümkün olduğu kadar kapalı ortamlarda hizmet sunmalarına bağlanabilir.

Özdinç'in (2005) yapmış olduğu çalışmada sporun sosyalleşme sürecine olumlu katkılar sağladığı dolayısıyla, spor eğitimi alan bireylerin sosyalleşme sürecini daha etkin bir biçimde yaşayabilecekleri kaçınılmaz olduğunu belirtmektedir. Ayrıca spor eğitiminin topluma faydalı bireyler sağlayacağı görüşü kadınlarda; erkeklere göre, daha baskın olduğu bir serbest zaman etkinliği olarak Sportif aktivitelerin kadınların erkeklere göre daha fazla sosyalleşmelerine katkı sağladığı belirlenmiştir (Özdinç, 2005: 83).

Yapmış olduğumuz çalışmanın sonuçlarıyla örtüşen diğer bir çalışmada Şahan'ın (2007) çalışmasıdır. Çalışmanın örnekleminin geneli açısından sporun öğrencilerin sosyalleşme düzeyleri üzerinde herhangi bir etkisinin olmadığını; ancak cinsiyet açısından ise sporun kadın öğrencilerin sosyalleşmelerine katkı sağladığını belirtmiştir. Üniversite öğrencilerinin cinsiyet ayrımına göre, bayanların erkeklere göre sosyalleşme ve spor sosyalleşme düzeyinin yüksek olduğu görülmektedir. Bayanların sporun fiziksel ve biyolojik etkilerini bilmeleri, spor aktivitelerini mücadeleden çok beden ve ruhsal gelişimlerini destekleyen bir unsur olarak

görmelerinden dolayı spor ve sosyalleşme düzeylerinin erkeklere göre daha yüksek olduğu söylenebilir (Şahan, 2007: 149). Theberge, N (2000) ile Abraham (1998) de yapmış oldukları çalışmalarda da bayanların serbest zamanlarında katıldıkları etkinliklerin spor yoluyla sosyalleşmelerinde erkeklere göre daha yüksek düzeyde oldukları tespit edilmiştir (Theberge, (2000), Abraham (1998) Akt. Şahan, 2007:148).

Serbest Zaman Kuruluşlarından yararlanan gençlerin Katıldıkları Etkinliklerin Öncelik Sıralamasına bakıldığında birinci sırada "sportif faaliyetler" e katıldıkları görülmektedir. Bu nedenle sporun gençlerin sosyalleşme aracı olarak kullandıkları en temel etkinlik türünün sportif faaliyetler olduğu söylenebilir ayrıca günümüzde spor, yaşamımızın bir parçası haline gelmiş ve insanlar zaman ve mekân fark etmeksizin sportif faaliyetlere katılım sağlamaktadırlar.

Özçelik'in çalışmasında okullarda beden eğitimi derslerinin öğrencilerin sosyalleşmesine etkisi araştırılmış, uygulanan anketle bireyin sosyalleşmesinde beden eğitimi ve spor faaliyetlerinin öneminin büyük olduğu belirtilmiştir (Özçelik, 2007: 144).

Yıldız'ın çalışmasında ise spor yapan öğrencilerin, haftalık spor yapma sıklıklarının düşük olduğu, spor yapma biçimlerinin ve amaçlarının sosyalleşme ve mutluluk düzeyleri üzerinde etkisinin olmadığı görülmüştür (Yıldız, 2015: 5). Gök'ün Araştırma sonucunda; Ortaöğretim öğrencilerinin okudukları okul türlerine göre sosyalleşme ve spor ile sosyalleşme düzeyleri ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir (Gök, 201: 7).

Yapılan bu çalışmalar araştırmamızı destekler nitelikte ve çalışmamızla paralellik göstermektedir. Bu değerlendirmelere göre çeşitli değişkenler açısından gençlerin sosyalleşme düzeylerinde istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar olmasa da genel olarak gençlerin serbest zamanlarında katılmış oldukları sosyal, sanatsal kültürel ve sportif etkinliklerle kendilerinin her türlü toplumsal gelişimlerine sosyalleşmelerine katkı sağladığı yapılan çalışmalarda görülmektedir.

Yapmış olduğumuz çalışmanın iletişim becerileri değerlendirme ölçeği ve bazı değişkenlerine göre incelediğimizde, Serbest zaman kuruluşlarından yararlanan

Gençlerin İletişim Becerileri Değerlendirme Ölçeği Puanları Cinsiyet Değişkenine göre bakıldığında sıra ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Sıra ortalamaları dikkate alındığında, kadınların iletişim becerilerinin erkeklerinkine göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Bu sonuçların kadınların serbest zaman kuruluşlarını daha sık kullanmaları ve genel olarak sosyalleşme sürecinin bir sonucu olarak değerlendirilebilir.

Çalışmamıza paralel olarak, Korkut'un yapmış olduğu çalışmada kadın ve erkek gruplarının puanlarının karşılaştırılması ile yapılan geçerlik çalışmasında puanlar arasında kadınların lehine anlamlı düzeyde fark olduğu bulunmuştur. Yine buda çeşitli etkinliklerde kadınların oransal olarak sosyalleşme sürecinin bir parçası olduğu belirtilmektedir (Korkut, 1996: 21).

Bulut'un (2004) ilköğretim sınıf öğretmenlerinin, iletişim becerisine yönelik algılarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi amacıyla yaptığı çalışmada genel olarak bakıldığında, kadın öğretmenlerin erkek öğretmenlere göre iletişim becerisi "etkililik" ve "yeterlilik" alt boyutlarında daha yüksek ortalamaya sahip oldukları saptanmıştır. Öğretmenlerin mesleki verimlilik derecelerine ilişkin algılamalarına göre iletişim becerileri toplam puanları ortalamaları arasında ve iletişim becerileri alt ölçekleri olan "empati, eşitlik, etkililik ve "yeterlilik" puanlarının ortalamaları arasında fark saptanmamıştır (Bulut, 2004: 4). Bingöl ve Demir'in (2011) de yaptığı Araştırmanın bulgularına göre Amasya Sağlık Yüksekokulu öğrencilerinin genel olarak İBDÖ puan ortalamalarının yüksek olduğu, iletişim becerisi algılarının bölüm ve akademik başarı algısı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterdiği, araştırma kapsamındaki diğer değişkenlere bağlı olarak anlamlı bir farklılık göstermediği saptanmıştır (Bingöl ve Demir, 2011: 159).

Serbest zaman kuruluşlarından yararlanan gençler arasında gözlenen anlamlı farkın, hangi gruptan kaynaklandığını belirlemek üzere iletişim becerilerinin yaş değişkeninin ikili kombinasyonları üzerinden Mann Whitney U-testi uygulanmıştır. Bu test sonuçlarına göre; 17-20, 21-24 ve 25-28 yaş grubunda yer alan gençlerin 13-16 yaş grubunda yer alan gençlere göre iletişim becerilerinin anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Bu sonuca göre yaş kategorilerine göre 17-28 yaş arasında bulunan genç kesimin serbest zaman kuruluşlarından daha fazla yararlandığı

ve gençlerin yaşları ile iletişim becerisi düzeylerinde olumlu yönde kademeli olarak artış olduğu görülmektedir. Çalışmamızın bulgularını gençlerin eğitim seviyelerine göre baktığımızda büyük bir bölümünün lisans eğitimi alan ya da mezunu olduğu görülmektedir. Bu verilere göre Türkiye de üniversiteleşme sayısının günden güne arttığı dönemde bu sürece eşdeğer olarak yaptığımız çalışmaya katılanların da lisans mezunu oranının hayli yüksek olduğu söylenebilir.

Literatürde çalışmamıza benzer birçok çalışma bulunmaktadır. Lindsey (2012)'in üniversite öğrencileri üzerinde yaptığı çalışmada da kampüs rekreasyonel spor tesisleri ve programından iletişim becerileri bakımından öğrencilerin %80'inin yarar gördüğü belirtilmiştir (Lindsey, 2012). Haines ve Fortman (2008) da yaptıkları çalışmada üniversite spor kulüplerine katılan öğrencilerin öntest-sontest puanlarını karşılaştırdıklarında iletişim becerisi puanlarının arttığını görmüşlerdir (Haines ve Fortman; 2008).

Tepeköylü ve arkadaşlarının (2011) üniversite öğrencileriyle; yaptıkları çalışmada da ders dışı aktivite olarak spor takımlarında spor yapan öğrencilerin iletişim becerilerinin spor yapmayanlara göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir (Tepeköylü ve Diğ., 2011). Tepeköylü ve arkadaşlarının (2009) Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencileriyle yaptıkları diğer bir çalışmada da örneklem grubunun iletişim becerilerinin yüksekliği, büyük bir çoğunluğunun (%88.9) sporcu olarak ya da serbest zaman aktivitesi olarak spor yapıyor olmalarına bağlanmıştır (Tepeköylü ve Diğ., 2009). Camire ve arkadaşlarının (2009) lise öğrencileri üzerinde yaptığı çalışmada okul tabanlı spor programları kapsamında okul spor takımlarında olan öğrencilerin sosyal becerilerini spor yolu ile geliştirdikleri görülmüştür (Camire ve Diğ., 2009).

Gençlerin Sosyalleşme Boyutu Puanları ile İletişim Becerileri Değerlendirme Ölçeği Puanları Arasındaki İlişkiye Ait Bulgular örneklem grubunu oluşturan gençlerin sosyalleşme puanları ile iletişim becerisi puanları arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur. Genel olarak serbest zamanlarında rekreatif etkinliklere katılan gençler sosyalleşme düzeylerini artırırken aynı zamanda iletişim becerilerini de olumlu olarak artırdıkları görülmektedir. Yaptığımız çalışmanın bulgularına benzer durumundaki bir diğer çalışma, Tepeköylü ve arkadaşlarının

(2009) Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin İletişim Becerisi Algılarının Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi amacıyla yapmış oldukları çalışmadır. Çalışmanın anne eğitim düzeyi ve anne mesleğinin öğrencilerin iletişim becerisi algıları bakımından anlamlı bir farklılık yaratmadığı, Baba eğitim düzeyinin ve baba mesleğinin öğrencilerin iletişim becerisi algıları bakımından anlamlı bir farklılık yaratmadığı, Öğrencilerin yaşadıkları yerleşim merkezi ve ailelerinin aylık toplam gelirlerine göre iletişim becerisi algıları bakımından anlamlı bir farklılık bulunmamış fakat cinsiyet değişkenine göre iletişim becerisi algılarında kadınların lehine anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür. Bu sonuç öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun (%88.9) sporcu olarak ya da serbest zaman aktivitesi olarak spor yapıyor olmalarına bağlanmıştır (Tepeköylü ve Diğ, 2009: 121).

Öztürk araştırmasında Araştırma bulgularına göre, sporla ilgili oyun uygulamalarına katılan öğrencilerin iletişim becerisi algıları son test puanlarının katılmayanlara göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Deney ve kontrol gruplarının cinsiyete göre iletişim becerisi algıları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı ve öğrencilerin sporla ilgili oyun uygulamalarına katılma durumu ile cinsiyetin iletişim becerisi algıları üzerindeki ortak etkisinin de istatistiksel olarak anlamlı bulunmadığı belirlenmiştir (Öztürk, 2012: 100).

Yapılan çalışmalardaki bulgular incelendiğinde çeşitli yaş gruplarındaki gençlerin sosyalleşme düzeylerini ve iletişim becerilerini çeşitli değişkenler açısından birçok faktörün etkilediği görülmektedir. Bu Sonuçlara ve yapılan tüm araştırmalara göre yaş, cinsiyet ve bazı değişkenler açısından incelendiğinde zaman ve mekan fark etmeksizin rekreasyon etkinliklerine katılan ve serbest zaman kuruluşlarından yararlanan gençlerin sosyalleşme düzeylerinde ve iletişim becerilerinde artış olduğu görülmektedir.

ÖNERİLER:

- ✓ Serbest Zaman Kuruluşlarının Gençler üzerindeki zararlı alışkanlıkları azaltıp azaltmadığı bakımından inceleme yapıp, yeni metotlar geliştirebilir.
- ✓ Yerel yönetimlerin gençlerin serbest zamanlarını etkili ve verimli geçirebilecekleri alanların, gençler üzerinde kişisel, sosyal, kültürel fiziksel ve çeşitli değişkenleri bakımından katkılarının olup olmadığı araştırılabilir.
- ✓ Gençlerin gelişimlerine katkıda bulunan ücretli ve ücretsiz hizmet sunan gençlik merkezlerinin gençler üzerindeki memnuniyet dereceleri üzerine çalışmalar yapılabilir.
- ✓ Kamu ve özel serbest zaman kuruluşlarının gençlere yönelik, belli yaş kategorilerinde çeşitli alanlarda ne düzeyde katkıları olduğu araştırılabilir.
- ✓ Gençliğin bütün sorunları tartışılarak yeni çözümler üretilip, sosyalleşme ve iletişim becerilerini geliştirebilecekleri alanlarda geniş, kapsamlı uygulamalar yapılabilir.
- ✓ Serbest zaman kuruluşlarındaki yapılan etkinliklerinin gençlerin daha farklı becerilerine etkileri incelenip, yeni önerilerle güçlendirilebilir.
- ✓ Gençlerin iletişim ve sosyal becerileri, mutluluk düzeyleri, sosyal uyum problemleri ve çeşitli alt boyutları bakımından incelenebilir.
- ✓ Gençlerin toplumsal ve kültürel gelişimlerine yardımcı olan, beden ve ruh sağlığını koruyan, serbest zamanlarını etkili ve verimli kullanabilecekleri yeni alanlar oluşturularak gençler bu konuda desteklenebilir.
- ✓ Gençlerin serbest zamanlarını, iletişim ve sosyal becerilerini ölçecek yeni ve kapsamlı ölçekler geliştirilip, daha kapsamlı çalışmalar yapılabilir.
- ✓ Serbest zaman kuruluşlarındaki etkinliklerin sosyalleşme süreci ve iletişim becerisine olan etkisi göz önüne bulundurularak eğitim kurumlarının her yıl düzenli olarak yaptıkları rekreatif ve spor şenliklerinin birkaç günde sınırlamak yerine eğitim ve öğretim dönemlerinin bütününe yayılması sağlanarak gençler üzerinde uzun süreli çalışmalar gerçekleştirilebilir.

KAYNAKÇA

AKYÜZ, Hüseyin (1992). **Eğitim Sosyolojisinin Temel Kavram ve Alanları Üzerine Bir Araştırma**, İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.

ALİSİNANOĞLU, Fatma (2002). “**Gençlik Dönemi Özellikleri ve Genç Anne-Baba İletişimi**” Eğitim ve Bilim dergisi, 1976, Cilt: 27, Sayı: 123, 62-63.

ARMAĞAN, İbrahim (2004). **Gençlik Gözüyle Gençlik, 21. Yüzyıl Eşiğinde Türkiye Gençliği**, İstanbul: Kırkısraklılar Vakfı Yayınları.

ATALAY, Beşir (1979). **Köy Gençliği Üzerinde Sosyolojik Bir Araştırma (Büyükgeçit Köyü Araştırması)**, Erzurum Atatürk Üniversitesi, İşletme Fak. Yay.

AVCI, Müjdat (2006). “**Ergenlikte Toplumsal Uyum Sorunları**” Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 2003, Cilt: 7, Sayı: 1, 39-63.

BALTAŞ, Zuhâl ve Acar **BALTAŞ** (2015). **Bedenin Dili**, 49. Basım, İstanbul, Remzi Kitabevi.

BARBARA G. Tabachnick, Linda S. Fidell (2013). **Using Multivariate Statistics (Çok Değişkenli İstatistiklerin Kullanımı)**, 1. Baskı, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

BERBER, Rauf (2011). **Sporun İşitme Engellilerin Sosyalleşmesi Üzerine Etkisi**, Kütahya: Dumlupınar Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.

BINGAMAN, Christine E. (1993). **Etkili Sunuş**, Çev., Erhan TUSKAN, İstanbul, Rota Yapım Tanıtım Tic. Ltd. Şti.

BİLGİN, Hüseyin (2014). **Gençlik Merkezinde Yürütülen Kurslara Katılan Gençlerin İletişim Becerisi Ve Sosyal Becerilerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi (Ankara İli Yenimahalle Örneği)**, Ankara: Yüksek Lisans tezi, Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

BİNGÖL, Gülay ve Demir, Ayşen, (2011). “**Amasya Sağlık Yüksekokulu Öğrencilerinin İletişim Becerileri**”, Göztepe Tıp Dergisi, Sayı: 26(4), 152-159.

BOZKURT BULUT, Nergüz, (2004). “**İlköğretim Sınıf Öğretmenlerinin İletişim Becerilerine İlişkin Algılarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi**”, Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, S.4, 443-454.

BOZKURT, Veysel (2015). **Sosyoloji: Temeller, Kavramlar, Kurumlar**, 12. Baskı, Bursa: Ekin Kitabevi.

BURNETT, John ve Sandra **MORIARTY** (1998). **Introduction to marketing Communication, An Integrated Approach**. New Jersey, Prentice –Hall, Inc.

BÜYÜKÖZTÜRK, Ş., Çakmak, E.K., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş., ve Demirel, F. (2009). **Bilimsel araştırma yöntemleri** 4. Baskı. Ankara: Pegem Akademi.

CAMİRE, M., Trudel, P. and Forneris, T. (2009). **“High School Athletes' Perspectives on Support, Communication, Negotiation and Life Skill Developmet”**. Qualitative Research in Sport and Exercise, Number: 1(1):72-88.

CAN, Halil (2011). **Organizasyon ve Yönetim**, 8. Baskı, Ankara: Siyasal Kitabevi.

CÜCELOĞLU, Doğan (2016). **İçimizdeki Çocuk**, 50. Basım, İstanbul: Remzi Kitabevi.

CÜCELOĞLU, Doğan (2016). **Yeniden İnsan İnsana**, 49. Basım, İstanbul: Remzi kitabevi.

DÖKMEN Üstün. (1988) **“Empatinin yeni bir modele dayanarak ölçülmesi ve Psikodrama ile geliştirilmesi”**. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, Sayı: 21(1-2).

DÖKMEN, Üstün (2016). **İletişim Çatışmaları ve Empati**, 45. Basım, İstanbul: Sistem Yayıncılık.

ELKIN, Frederick (1995). **Çocuk ve Toplum Çocuğun Toplumsallaşması** (Çev. Nazife Güngör) , Ankara: Gündoğan Yayınları.

ERGENÇ, Ayfer (2011). **Web 2.0 ve Sanal Sosyalleşme, Facebook Örneği**, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul: Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

ERGÜN, Mustafa (1994). **Eğitim sosyolojisine giriş**, 4. Basım, Ankara: Ocak yayınları.

ERKAL, Mustafa E (2011). **Sosyoloji (Toplum Bilimi)**, 16. Baskı, İstanbul: Der Yayınları,

ERKAL, Mustafa E. Özbay Güven, Dursun Ayan (2014). **Sosyolojik Açıdan Spor**, 3. Basım, İstanbul: Der Yayınları.

FISKE, John (2014). **İletişim Çalışmalarına Giriş**, (Çev. Süleyman İRVAN), Ankara: Pharmakon Kitap

FİCHTER, Joseph H. (2016). **Sosyoloji Nedir**,3. Baskı (Çev. Çelebi Nilgün), Ankara: Anı Yayıncılık.

GİDDENS, Anthony, Philip W. Sutton, **Sosyoloji**, 1. Baskı İstanbul: Kırmızı Yayınları

GÖK, Mustafa (2016). Ortaöğretimde Aktif Spor Yapan ve Yapmayan Öğrencilerin Sosyalleşme Düzeylerinin İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

GÖKÇE, Birsen (1984). “Orta Öğretim Gençliğinin Beklenti Ve Sorunları”, Ankara: Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı Yay, No:270, 1984.

GÜL, Tolga ve Diğ (2014). Rekreasyona Giriş, 1. Baskı, Ankara: Detay Yayıncılık.

GÜRSOY, Özge (2011). Görsel Medyadaki Yansımaları Açısından Türkiye’de Değişen Aile Değerleri, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü,

GÜVEN, Gülçin (2009). Okul Öncesi Çocuklarının İnsan ve Aile Resmi Çizimlerinin Değerlendirilmesi, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), İstanbul: Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

HACIOĞLU, Necdet, Ayhan GÖKDENİZ, Yakup DİNÇ (2015). Boş Zaman ve Rekreasyon Yönetimi, 3. Baskı, Ankara: Detay Yayınları.

HAINES, D.J. ve Fortman, T. (2008). "The Collge Recreational Sports Learning Environment". Recreational Sports Journal, Number:32, 52-61.

HAZAR, Atilla (2014). Rekreasyon ve Animasyon, Ankara: Detay Yayıncılık.

KARABEY Selma, Nurcan Müftüoğlu (2006). Cinsel Sağlık ve Üreme Sağlığı Alanında Ulusal ve Yerel Medya Yoluyla Savunuculuk Projesi Raporu, İstanbul: Cinsel Eğitim Tedavi ve Araştırma Derneği.

KARADAĞ, Duygu (2013). Yüzme Antrenörlerinin Bir Liderlik Özelliği Olan İletişim Becerilerinin Yüzücülerin Motivasyonları Üzerindeki Etkileri, Yüksek Lisans tezi, İstanbul: Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

KARAKÜÇÜK, Suat (2014). Rekreasyon Boş Zamanları Değerlendirme, 6. Baskı, Ankara: Gazi Kitabevi.

KARASAR, Niyazi (2011). Bilimsel araştırma yöntemi. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

KARASAR, Niyazi (2014). Bilimsel Araştırma Yöntemleri: Kavramlar, Teknikler ve İlkeleri. 27. Baskı, Ankara: Nobel Yayınevi.

KILBAŞ, Şükran (2010). Rekreasyon ve Boş Zamanı Değerlendirme, 4. Baskı, Ankara: Gazi Kitabevi.

KIR, İbrahim (2011). “Toplumsal Bir Kurum Olarak Ailenin İşlevleri”, Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 2002, Cilt:10, Sayı:36, 381-404.

KOCABAŞ, Fusun (2005). “Değişime Uyum Sürecinde İç ve Dış Örgütsel İletişim Çabalarının Entegrasyonu Gerekliliği”, Manas Üniversitesi, Sosyal Bilimler Dergisi, 2001, Cilt:7, Sayı:13, 248-252.

KORKUT, Fidan (1996). “İletişim Becerilerini Değerlendirme Ölçeğinin Geliştirilmesi: Güvenirlilik ve Geçerlik Çalışmaları”. Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi, Sayı:7, 18-23.

KORKUT, Fidan. (1997). “Üniversite Öğrencilerinin İletişim Becerilerinin Değerlendirilmesi”. Eskişehir, IV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi Bildirileri. Anadolu Üniversitesi, 208-218,

KÜÇÜK, Mestan ve Diğ (2012). İletişim Bilgisi, 1. Baskı, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi, Web-Ofset Tesisleri.

LAZAR, Judith (2001). İletişim Bilimi (Çev. Cengiz Arık), Ankara: Vadi Yayınları.

LİNDSEY, R.R. (2012). “The Benefits and Satisfaction of Participating in Campus Recreational Sports Facilities and Programs Among Male and Female African American Students: A Pilot Study”. Recreationl Sports Journal, Number,36:13-24.

MCQUAİL, Denis ve Siven WİNDAHL (2010). (Çev. Konca Yumlu), İletişim Modelleri, Kitle İletişim Çalışmalarında, 3. Baskı, Ankara: İmge Kitabevi.

MISIRLI, İrfan (2017). Genel ve Teknik İletişim, 9. Baskı, Ankara: Detay Yayıncılık.

NİELSEN, John (2008). “Effective Communication Skills”, Xlibris Corporation, USA.

ODABAŞI, Yavuz ve Mine OYMAN (2013). Pazarlama İletişimi Yönetimi, İstanbul: Mediacat Yayınları.

ÖZÇELİK, Ersen (2007). Öğrencilerin Sosyalleşmesinde Beden Eğitimi Dersinin Rolü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Beykent Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

ÖZÇELİK, Ersen (2007). Öğrencilerin Sosyalleşmesinde Beden Eğitimi Dersinin Rolü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Beykent Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

ÖZDİNÇ, Özlem, (2005). “Çukurova Üniversitesi Öğrencilerinin Sporun ve Spora Katılımın Sosyalleşmeyle İlişkisi Üzerine Görüşleri”, Spor Metre Dergisi, Sayı, 2.

ÖZER, A Kadir (2015). İletişimsizlik Becerisi, 12. Baskı, İstanbul: Galata Yayınları.

ÖZKALP, Enver (2017). Sosyolojiye Giriş, 27. Baskı, Bursa: Ekin Yayınları.

ÖZTÜRK, Özden Tepeköylü (2012). **Ders Dışı Etkinlik Olarak Uygulanan Sporla İlgili Oyunların Ortaöğretim Öğrencilerinin İletişim Becerisi Algılarına Etkisi**, Doktora Tezi, Manisa: Celal Bayar Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

SEVERİN, Werner J. and James W. TANKARD, (2000). **Communication Theories: Origins, Methods and Uses in the Moss Media**, New York.

SEVİL, Tuba ve Diğ. (2012). **Boş Zaman ve Rekreasyon Yönetimi**, 1.Baskı, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Web-Ofset Tesisleri.

STEİNBERG, Sheila (2006). **Introduction to Communication Course Book 1: Basics**, Fourth Edition, Juta & Co, South Africa.

STEİNBERG, Sheila (2007). **An Introduction to Communication Studies. Second Edition**, Juta & Co, South Africa.

ŞAHAN, Hasan (2007). **Üniversite Öğrencilerinin Sosyalleşme Sürecinde Spor Aktivitelerinin Rolü**, Doktora Tezi, Konya: Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

ŞAHAN, Hasan (2008). “**Üniversite Öğrencilerinin Sosyalleşme Sürecinde Spor Aktivitelerinin Rolü**” KMU İİBF Dergisi, 2005, Yıl:10, Sayı:15, 248-266.

ŞENOL, Vesile ve Raziye Pekşen AKÇA, (2012). “**Müzik, Reklam ve Kitle İletişimin Ergen Üzerindeki Etkisi**”, Akademik Bakış Dergisi, 2004, Sayı: 28, 1-19.

TABACHNİCK, B., Fidell, L.S. (2001) Using Multivariate Statistics, Fifth Edition, Boston: Pearson Education.

TEL, Mikail (2007). **Öğretim Üyelerinin Boş Zaman Etkinlikleri Üzerine Sosyolojik Bir Araştırma Doğu Anadolu Örneği**, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Elazığ: Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

TEPEKÖYLÜ Öztürk, Ö., Soytürk, M., Daşdan Ada, E. N. ve Çamlıyer, H. (2011). “**Üniversite Takımlarında Sporcu Olan Öğrencilerle Spor Yapmayan Öğrencilerin İletişim Becerisi Düzeylerinin Karşılaştırılması**”. Hacettepe Spor Bilimleri Dergisi, Sayı:2, 43-53.

TEPEKÖYLÜ, Özden., Soytürk, M. ve Çamlıyer, H. (2009). “**Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin (BESYO) İletişim Becerisi Algılarının Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi**”. Ankara Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, Sayı:3, 115-124.

TEZCAN, Mahmut (1982). **Sosyolojik Açından Boş Zamanların Değerlendirilmesi**, Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yay.

TEZCAN, Mahmut (2006). **Eğitim Sosyolojisi**, 16. Basım, Ankara: Anı Yayınları

- TEZCAN**, Mahmut (2016). **Sosyolojiye Giriş**, 9. Baskı, Ankara: Anı Yayınları
- TUĞRUL**, Belma (1993). **Okulöncesi Dönemde Etkin Öğretmen Modeli, 9. Ya-Pa Okulöncesi Eğitim Yayınlaştırma Semineri**, İstanbul: 9. Ya-Pa Yayınları.
- TUTAR**, Hasan ve M. Kemal YILMAZ (2013). “**Genel İletişim Kavramlar ve Modeller**”, 10. Baskı, Ankara: Seçkin Yayınları.
- TÜRKOĞLU**, Nurçay (2015). **İletişim Bilimlerinden Kültürel Çalışmalara Toplumsal İletişim**, 5. Baskı, Adana: Karahan Kitabevi.
- ÜRGER**, Savaş (1993). **Genel Turizm Bilgisi**, 1. Baskı, Antalya: Akdeniz Üniversitesi Basımevi.
- WEST**, Richard and Lynn H.TURNER (2011).**Understanding Interpersonal Communication, Making Choices in Changing Times**. Third Edition, Cengage Learning, USA,
- YETİM**, Azmi (2011). **Sosyoloji ve Spor**, Ankara: Berikan Yayınevi.
- YETİM**, Azmi ve Recep CENGİZ (2012). **İletişim ve Spor**, Ankara: Berikan Yayınevi.
- YILAN**, Yunus (2012). **İlköğretim Öğrencilerinin Sosyalleşmeleri ve İletişim Becerilerini Geliştirmelerinde Türk Halk Oyunlarının Rolü**, Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- YILDIRIM**, Fethi (2015). **Fen Lisesi ve Spor Lisesi Öğrencilerinin İletişim Becerilerinin İncelenmesi**, Yüksek Lisans Tezi, Elâzığ: Fırat Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- YILDIZ**, Yasin (2015) **Spor ve Spor Yapmayan Üniversite Öğrencilerinin Sosyalleşme ve Mutluluk Düzeylerinin İncelenmesi**, Yüksek Lisans Tezi, Muğla: Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- YILMAZ**, Şükrü (2007). **Rekreasyon Faaliyetlerinin Yönetim ve Organizasyonu, Antalya Bölgesindeki Beş Yıldızlı Otel İşletmelerine Yönelik Bir uygulama**, Yüksek Lisans Tezi, Antalya: Akdeniz üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- YURTSEVER**, Zehra (2011). **Üniversite Gençlerinde Riskli Davranışlar**, Yüksek Lisans Tezi, Kayseri: Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- YÜKSEL**, Y., Tepeköylü, Ö. (2010). “**Ortaöğretimde Sporcu Öğrencilerle Spor Yapmayan Öğrencilerin İletişim Becerisi Düzeyleri**”. 11. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi, Antalya: 454-457.
- YÜNCÜ**, Deniz ve Diğ (2013). **Rekreasyon Yönetimi**, 1. Baskı, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Web-Ofset Tesisleri.

ZILLIOĞLU, Merih (2014). İletişim Nedir, İstanbul: Cem Yayınevi.

www.gsb.gov.tr/public/edit/files/Mevzuat/ulusal_genclik_ve_spor_politikasi.pdf
(02.03.2018).

www.yok.gov.tr/web/guest/mevzuat (02.03.2018).

EK:1

BİLİMSEL ANKET FORMU

Değerli Arkadaşlar;

Bu çalışma Serbest Zaman Kuruluşlarından Yararlanan Gençlerin, Sosyalleşme Düzeyleri ve İletişim Becerilerinin İncelenmesi amacıyla hazırlanmıştır. Araştırma bilimsel bir amaçla kullanılacak olup, verdiğiniz cevaplar başka bir amaçla kullanılmayacaktır. Katkılarınız için teşekkür ederim.

Mustafa UYAR
Necmettin Erbakan Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü

Bu bölümdeki sorular çoktan seçmeli olarak sunulmuştur. Size uygun gelen seçeneğin yanındaki ayraçın içerisine (x) işareti koyarak belirtiniz.

A- Demografik Özellikler

1. Cinsiyetiniz?	Kadın ( )	Erkek ( )			
2. Yaşınız?	13-16 ( )	17-20 ( )	21-24 ( )	25-28 ( )	
3. Eğitim Durumunuz?	Orta Okul ( )	Lise ( )	Ön Lisans ( )	Lisans ( )	Lisansüstü ( )
4. Ailenizin aylık geliri	1000 TL ve Altı ( )	1501-2500 TL ( )	2501-3500 TL ( )	3501 TL ve üzeri ( )	
6. Anne ve Babanızın Mesleği			7. Anne ve Babanızın Öğrenim Durumu		
	Anneniz	Babanız		Anneniz	Babanız
- İşçi	( )	( )	- Okur-yazar	( )	( )
- Memur	( )	( )	- İlkokul	( )	( )
- Serbest meslek	( )	( )	- Ortaokul	( )	( )
- Emekli	( )	( )	- Lise	( )	( )
- Ev hanımı	( )	( )	- Lisans	( )	( )
- Diğer	( )	( )	- Lisans Üstü (Yüksek Lisans-Doktora)	( )	( )
8. Serbest Zaman Kuruluşlarında Ne Tür Etkinliklere Katılırsınız? (Katıldığınız 3 Etkinliği, 1'den 3'e Doğru Öncelik Sırasına Göre İşaretleyiniz)					
- Kişisel Gelişim Eğitimleri	( )	- Sosyal ve Kültürel Geziler	( )		
- Sanatsal Faaliyetler	( )	- Seminer, Sempozyum, Panel ve Projeler	( )		
- Sportif Faaliyetler	( )	- Gönüllülük ve Topluma Hizmet Etkinlikleri	( )		
9. Serbest Zaman Kuruluşlarından ne Sıklıkla Faydalanırsınız?					
Haftada 7 gün ( )	Haftada 3-4 Kez ( )	Haftada 1 Kez ( )	Ayda 1 Kez ( )		

B- SOSYALLEŞME İLE İLGİLİ DEĞİŞKENLER		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
Değerli Katılımcı, Aşağıda verilen yargılara ilişkin görüşünüzü “Kesinlikle Katılmıyorum”, ”Katılmıyorum”, ”Kararsızım”, “Katılıyorum” ve “Kesinlikle Katılıyorum” seçeneklerinden en uygun gördünüze (X) işareti koyarak belirtiniz.						
1	Olabildiğince kalabalıktan uzak kalmayı tercih ederim.	( )	( )	( )	( )	( )
2	Toplum içerisinde insanlarla iletişim kurmada seçici davranırım.	( )	( )	( )	( )	( )
3	İnsanlar toplum içerisinde benimle kolayca diyalog kurabilirler.	( )	( )	( )	( )	( )
4	Toplumsal olaylarda genellikle topluma liderlik yaparım.	( )	( )	( )	( )	( )
5	Her türlü sosyal etkinliklere katılmaktan hoşlanırım.	( )	( )	( )	( )	( )
6	Toplum içerisinde insanlarla tartışmaktan ziyade insanlara yardım etmeyi tercih ederim.	( )	( )	( )	( )	( )
7	Toplumsal olaylarda toplumu yönlendirmekte başarılıyım (Örneğin sönük geçen bir toplantıda vol gösterici rolü).	( )	( )	( )	( )	( )
8	Yeni tanıştığım insanlarla diyalog kurmaktan çekinirim.	( )	( )	( )	( )	( )
9	Toplum içerisinde çoğunlukla kendimi yalnız hissederim.	( )	( )	( )	( )	( )
10	Toplum içerisinde başkaları ile kolaylıkla iletişim kurarım.	( )	( )	( )	( )	( )
11	Toplumsal etkinliklere katılan insanlar kendisiyle barışık olur.	( )	( )	( )	( )	( )
12	Toplumsal etkinliklere katılım ile kişisel beceri ve yeteneklerimi keşfedebilir ve ifade edebilirim.	( )	( )	( )	( )	( )
13	Toplum içerisinde sevdiğim insanlarla birlikte olduğumda keder ve dertlerimi unutturum	( )	( )	( )	( )	( )
14	Toplumda insanların özgürce davranmalarına izin verilse toplumun daha iyi olacağı kanısındayım.	( )	( )	( )	( )	( )
15	Toplumsal kurallara uymayan insanları haklı görmem.	( )	( )	( )	( )	( )
16	Toplumsal değerlere bağlı bir kişiliğe sahip birisiyim(gelenek töre inançlar).	( )	( )	( )	( )	( )
17	Toplumsal değerlere aykırı davranan bireylerin davranışları beni rahatsız eder.	( )	( )	( )	( )	( )
18	Toplumsal uzlaşmayı bozan davranış sahiplerine hoşgörülü davranmam.	( )	( )	( )	( )	( )
19	Aileyle ilgili kararların alınmasında katkıda bulunurum.	( )	( )	( )	( )	( )
20	Aile büyüklerinin kararlarına her zaman itaat etmekten hoşlanmam.	( )	( )	( )	( )	( )
21	Ailem benim fikir ve davranışlarıma her zaman hoşgörülü davranır.	( )	( )	( )	( )	( )
22	Ailenizin değer yargıları ile toplumun değer yargıları arasındaki farklılık beni fazla etkilemez.	( )	( )	( )	( )	( )
23	Ailem arkadaş çevrem belirlenmesinde etkin rol oynar.	( )	( )	( )	( )	( )
24	İnsanların benim davranışlarımı yargılamaya ya da yönetmeye çalışmasından rahatsız olurum.	( )	( )	( )	( )	( )
25	Okul farklı kültürdeki insanların tanışmasını ve böylece toplumsal bütünleşmenin etkin faktörüdür.	( )	( )	( )	( )	( )
26	Okul bireyin, toplumsal ve kişisel değerlere saygının benimsenmesinde önemli rol oynar.	( )	( )	( )	( )	( )
27	Toplumsal aktivitelere katılmakta yaş, cinsiyet ve inanç vb. ayırım yapmaktan hoşlanmam	( )	( )	( )	( )	( )
28	Toplum içerisinde başkalarının ihtiyacı olduğu zaman kendime ters düşse de o davranışı yaparım.	( )	( )	( )	( )	( )
29	Yeni insanlarla tanışıp sosyal aktiviteler yapmaktan hoşlanırım.	( )	( )	( )	( )	( )
30	Okul farklı insan grupları arasında toplumsal diyalogun ilk adımıdır.	( )	( )	( )	( )	( )
31	Farklı kültürdeki değer anlayışlarına saygılı davranmayı tercih ederim.	( )	( )	( )	( )	( )
32	Herkes kültür ve değerlerini özgürce yaşayabilmeli ve ifade edebilmeli.	( )	( )	( )	( )	( )
33	Farklı kültür anlayışları toplumsal barışın temel dinamiğidir.	( )	( )	( )	( )	( )
34	Bizi diğer kültürlerden farklı kılan değer; farklı kültürlerin barış ve uyum içerisinde yaşamasıdır.	( )	( )	( )	( )	( )

C- İLETİŞİM BECERİLERİNİ DEĞERLENDİRME ÖLÇEĞİ (İBDÖ)						
Değerli Katılımcı, Aşağıda verilen yargılara ilişkin görüşünüzü “Kesinlikle Katılmıyorum”, ”Katılmıyorum”, ”Kararsızım”, “Katılıyorum” ve “Kesinlikle Katılıyorum” seçeneklerinden en uygun gördüğüünüze (X) işareti koyarak belirtiniz.		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
35	Sorunlarını dinlediğim insanlar benim yanımdan rahatlayarak ayrılırlar.	( )	( )	( )	( )	( )
36	Düşüncelerimi istediğim zaman anlaşılır biçimde ifade edebilirim.	( )	( )	( )	( )	( )
37	Başkalarını bir kasıt aramadan dinlerim.	( )	( )	( )	( )	( )
38	Sosyal ilişkide bulunduğum insanları oldukları gibi kabul edebilirim.	( )	( )	( )	( )	( )
39	İnsanların önemli ve değerli olduklarını düşünürüm.	( )	( )	( )	( )	( )
40	Birisiyle ilgili bir karara ulaşmadan önce onunla ilgili gözlemlerimi gözden geçiririm.	( )	( )	( )	( )	( )
41	İlişkide bulunduğum kişilerin anlatmak istediklerini dinlemek için onlara zaman ayırırım.	( )	( )	( )	( )	( )
42	İnsanlara karşı sıcak bir ilgi duyarım.	( )	( )	( )	( )	( )
43	İnsanlara gerektiğinde yardım etmekten hoşlanırım.	( )	( )	( )	( )	( )
44	Olaylara değişik açılardan bakabilirim.	( )	( )	( )	( )	( )
45	Düşüncelerimle yaptıklarım birbirleriyle tutarlıdır.	( )	( )	( )	( )	( )
46	İlişkilerimin daha iyiye gitmesi için bana düşenleri yapmaya özen gösteririm.	( )	( )	( )	( )	( )
47	Kendime ve başkalarına zarar vermeden içimden geldiği gibi davranabilirim.	( )	( )	( )	( )	( )
48	Arkadaşlarımla beraberken kendimi rahat hissederim.	( )	( )	( )	( )	( )
49	Yaşadığım olaylardaki coşkuyu her halimle başkalarına iletebilirim.	( )	( )	( )	( )	( )
50	İlişkilerim nasıl geliştiğini ve nereye gittiğini anlamak için düşünmeye zaman ayırırım.	( )	( )	( )	( )	( )
51	Karşımdakini dinlerken anlamadığım bir ayrıntı olduğunda konunun açığa kavuşması için sorular sorarım.	( )	( )	( )	( )	( )
52	Benimle özel olarak konuşmak isteyen bir arkadaşım olduğunda konuyu ayaküstü konuşmamaya özen gösteririm.	( )	( )	( )	( )	( )
53	Birisini anlamaya çalışırken sakın bir ses tonuyla konuşurum.	( )	( )	( )	( )	( )
54	İlişkilerimi zenginleştiren eğlenceli, keyifli bir yanım var.	( )	( )	( )	( )	( )
55	Birisine bir öneride bulunurken, onun öneri vermemi isteyip istemediğine dikkat ederim.	( )	( )	( )	( )	( )
56	Birini dinlerken ne karşılık vereceğimden çok onun ne demek istediğini anlamaya çalışırım.	( )	( )	( )	( )	( )
57	İletişim kurduğum insanlar tarafından anlaşıldığımı hissederim.	( )	( )	( )	( )	( )
58	Bir yakınımla sorunum olduğunda bunu onunla suçlayıcı olmayan bir dille konuşmak için girişimde bulunurum.	( )	( )	( )	( )	( )
59	Karşımdakini dinlerken sırf kendi merakımı gidermek için ona özel sorular sormaktan kaçınırım.	( )	( )	( )	( )	( )

EK:2

ÖZGEÇMİŞ

Araştırmacı 1988 yıllıda Karamanda doğdu, Üniversite eğitime kadar olan eğitimlerini Karamanda tamamladı. 2007 yılında Selçuk üniversitesi (BESYO) Spor Yöneticiliği bölümünü kazanarak 2011 yılında mezun oldu. Aynı yıl Gençlik ve Spor Bakanlığı tarafından düzenlenen Gençlik Liderliği eğitimini alarak, 2012 yılının başında Konya Gençlik Merkezinde göreve başladı, Gençlik ve Spor Bakanlığı tarafından yürütölen birçok projede görev aldı, halen Selçuklu Gençlik Merkezinde Gençlik Lideri olarak görev yapmakta olup evli ve bir çocuk babasıdır.